૭૮૬

મશહુર ઉરદુ

ખુનેજગર.

ઉર્ફે

નીલોફર.

શેઅર.

રીયાઝ હમકો મોઅસ્સર હોવે બકાએ દવામ;
કેનાકે બાદ હમારા કલામ બાકી હએ.

છાપનાર તથા પ્રસીદ્ધ કરનાર

જમનાદાસ ભગવાનદાસ બુકસેલર.

ભીંડીબજાર દુકાન નંબર ૧૦૯—મુંબઈ.

મુંબઈ.
"ભુલેશ્વર પ્રીંટીંગ પ્રેસ" ગુલાલવાડી ઘર નંબર ૪૨
મીંટર સખારામ ગુણાજીએ
જમનાદાસ ભગવાનદાસ કે વાસ્તે છાપા.

૧૯૦૨

કીંમત છ આના.

તખતએ નાટક.

(નામે એકટર.)

સીકનદરજાહ—ફીરોઝકા ગાસીબ ભાઇ.
મીરસાહેબ—મુસાહીબે સીકનદર
મીરજાસાહેબ—મુસાહીબે સીકનદર
ખાનસાહેબ—મુસાહીબે સીકનદર
ફીરોઝ—બીરાદરે ખુરદ સીકનદર નેકબખત.
કાફુર—ફીરોઝકા દીલી ખૈરખ્વાહ મુલાઝીમ.
નાટકકે એકટર—અંધે લંગડે કાને
શમસ—ફીરોઝકા વફાદાર દોસ્ત
આડેમીરઝા—ઐબાશ રઇસ
તીરછેમીરઝા—ઐબાશ રઇસ
શમશાદ—નૌજવાન આશીક મીઝાજ
મુમતાઝ—નૌજવાન આશીક મીઝાજ
ફરરૂખસીઅર—શાહ વાલીદ તસનીમ અફસરે પુલીસ
કપતાન—જહાઝકા આલા અફસર
જેલર—કૈદખાનેકા મોહાફીઝ
કલ્લુ—ધોબી
પરવેઝ—ડાકુ સરદાર
હુમાયું ફર—શાહઝાદા
શાહજલાલ—આબીદ મગર દરપરદા શૈતાન ચોબદાર
હકીમ—મઆલીજે શાહઝાદી
કાઝીસાહેબ, દરબારી, અમીર, વઝીર, શાહી, સરદાર, વગૈરા વગૈરા.

નામે એકટરેસ.

શાહઝાદી તસનીમ—ફીરોઝકી માશુકા
ગુલઅંદામ—કાફુરકીમાશુકા
ગુલરૂખસાર—અસમત ફરોશ સીકનદરકી સાબીક માશુકા બાઇસ બરબાદીએ સીકનદર.
ફીતના—તીરછે મીરઝાકી મનઝુરે નઝર.
ધન્નુ—કાલુકી ઔરત
ચમપા—શાહીમાલન
રામીશગર, સહેલીયાં, કનીઝેં વગૈરા વગૈરા.

બનામેખુદા.

ખુને જીગર.

બાબ પહેલા—પરદા પહેલા.

(હમદ અંદરસે)

ગાના.

સબ—કર રહમ કીરદીગાર, હમ બંદે હય ગુનેહગાર.
બેડા લગાદે પાર, ચલી નાવ મંજધાર.
હયે માલીક તુ ખાલક તુ જાનકા હયે દાવર તુ
સરવર જહાનકા—કર રહમ.
મગન મગન તુજસે જગત સારી,
હુયે ચમન ચમન તેરી ગુલકારી.
તેરે નુરકી ચમક, રહે ઝમીનસે તાફલક,
બન્દે હયે જીન ઓર મલક તેરે કીરદીગાર—કર રહમ૦

ઝબાની.

સીકંનદરજાહ—અઈયારાને બાવીકાર વએ દોસ્તાને ગમગુસાર અબ કયા સુલહકાર હયે ફીરોઝશકોહ દરપએ આઝાર હયે મેરા દીલ બેકરાર હયે.

મીરઝાસાહેબ-ફીર હુઝુરકો ડર કાહેકા કયા પીદવી ઓર કયા પીદદીકા શોરબા.

મીરસાહેબ—હાંહાં હુઝુર ફૈઝ ગનજીર ઈસકર કયું મલાલ હુયે, ફીરોઝ બેચારા કયા માલ હુયે, ઉસકા તો મુફલસીકી વજહસે બુરા હાલ હુયે યહાં યારોં ન ફૈલાયા અયસા જાલ હુયેકે ઉસકા નીકલના બીલકુલ મહાલ હયે; બલકે જાનકા વબાલ હયે.

સીકંનદરજાહ—યહ તો આપકા ફરમાના બજા હયે લેકીન વોહભી એકહી છટા હુવા ગુનડા હયે ઉસને બહોત સર ઉઠાયા હયે તુફાન મચાયા હયે જરૂર કોઇ ન કોઇ ફીતના ઉઠા એગા ખ્વાહમખ્વાહ હમકો મખમસેમેં ફંસાએગા.

અયસા ઇનતીઝામ કરના ચાહીએ કે મુહીમ અંજામકો પહોંચે ઓર ઉસકી તકદીર ઔર તદબીર અયસી ચકરાએ કે દીવારોંસે સર ટકરાએ હાથ મલતા રહેજાએ લેકીન કોઈ તદબીર બન ન આએ.

મીરઝાસાહેબ—હુઝુરે આલીકે એક બાલસે અયસીહી તદબીર કી જાએગી કે ઉસકી અકલ ચકરાએગી ખુબ નાચ નચાએગી.

મીરસાહેબ—અગર ઇસવકત ખાનસાહેબ આજાતે તો ખુબ ગુલખીલાતે ઉનકી રાએ હમેશા ઠીક હોતી હયે ઝંગે કુલફતકો આઇ નએ દીલસે ધોતી હયે.

સીકનદરજાહ—હાંહાં યહ ખુબ યાદ દીલાયા. સોતે હુવે ફીતનેકો જગાયા ઉનકો જલ્દ બુલાના ચાહીએ કોઈ તદબીર નીકાલના ચાહીએ (ખાનસાહેબ આના)

ખાનસાહેબ—આદાબ અરઝ કરતા હું હુઝુરે આલી.

સીકનદર—યહલો યાદ કરતેહી આગએ, આઇએ હઝરત સલામત ઇસવકત મએ સખત મુસીબતમેં મુબતીલા હું આફતોંમે ઘેરાહું.

ખાનસાહેબ—નસીબે દુશમનાં અયેસા કયા આઝાર હયે કયા કીસી પરી રૂખસારકા પ્યાર હયે. યા દીલે માએલે ગેસુએ ખમદાર હયે યા યાદે દીલદાર હયે, જલ્દ ફરમાઇએ કયા ઇસરાર હયે.

મીરઝા—સુબહાનલ્લાહ કયા લછ્છેદાર બાતેં હયે, દીલ લેનેકી ઘાતેં હયે.

સીકનદર—ન ગેસુએ ખમદાર હયે ન યાદે દીલદાર હયે ન કીસીકા આજાર હયે ન કોઈ ઇસરાર હયે યહાં ઓરહી આઝાર હયે દીલ બીમાર હયે જીનેસે બેઝાર હયે, તબીઅત નીહાયત બેકરાર હયે.

ખાનસાહેબ—ખુદાનખ્વાસતહ કયું લાચારી હયે જીનેસે બેઝારી હયે અયેસી કોનસી બીમારી હયે.

સીકનદરજાહ—આપને સુના નહીં ફીરોઝ હીસ્સા લેના ચાહતા હયે મુજહે તબાહ કરના ચાહતા હયે.

ખાનસાહેબ—યહ કયા મુશકીલ બાત હયે એકહી ચાલમેં માત હયે ઉસકી કયા બીસાત હયે.

સીકનદર—(ખુશ હોકર) અયેસી કોનસી બાત નીકાલી હયે જીસસે મેરી બહાલી હયે યા યહ સબ શેખી ખાલી હયે.

ખાનસાહેબ—અગર ફીરોઝ યહાં આજાએ તો ઉસકો શરાબ પીલાકર મદહોસ બનાએં ઓર અપના કામ નીકાલેં.

સીકનદર—લેકીન ઉસકો શરાબસે નફરત હયે યહ બડી કબાહતહે.

ખાનસાહેબ—જીસતરહ હો ઉસે સમજહાના ચાહીએ, શરાબ પીલાના ચાહીએ બહેલાના ચાહીએ, ફુસલાના ચાહીએ, અગર ન માને તો ઝબરદસ્તી કામ નીકાલના ચાહીએ.

સીકનદર—હાં હાં યહ ઠીક તરકીબ હયે, આપકી તકરીરભી અજીબ હયે ઉસકે આનેકાભી વકત કરીબ હયે, મગર વોહભી આદમી અજીબો ગરીબ હયે.

ખાનસાહેબ—હુઝુર દેખતે જાએ કયેસી સહર બયાનીયાં દીખાતા હું કીસતરહ દામમેં લાતા હું.

સીકનદર—અચ્છા તો દેર કયા હયે દોર ચલે મન ચલે ગમ દુરહો અલમ કાફુરહો.

ખાનસાહેબ—હુઝુર કયા દેર હયે અગર ઇસ વકત દઓર ન ચલે તો અનધેર હયે.

સીકનદર—અચ્છા ફીર કયા દેર હયે.

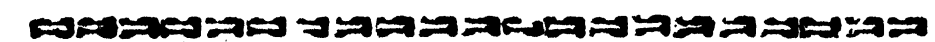
(સાકીકા દઓર ચલાના ઓર સબકા ગાના.)

ગાના.

સબ—ચલે ચલે દઓર ભરે સાગરકા
કભી પોટરકા કભી જીનજરકા
છલેજામ નએ નએ કનટરકા
ન ગમહો ઝરકા નહો ગમ સરકા
રહે જહાં મઝા મએ અમરકા
નહો વાં પતા ગમે મહેશરકા
પીએ ઇસે જો વોહ ઉડે બેપરકા
નહીં કહીં કોઈ તેરે હમ સરકા
ડર કયા કલકા સાકીયા મારો ખુશીકે નારે
મારો યારો—હાંહાં—ડર કયા કલકા સાકીયા
નાચો છમાછમ કુદો ધમાધમ દીલ નહી હારો—હાંહાં.

ઝબાની.

ફીરોઝ—ભાઇજાન આદાબ અરઝ કરતાહું તસલીમ બજા લાતાહું

સીકનદર—ખાનસાહેબ એક જામ ઓર માફ્રુર હો તાકે કુલફત દીલકી દુર હો ગમો અલમ કાફુર હો.

ફીરોઝ—હુમ અયેસે હોગએ અલ્લાહો અકબર યેહુ તેરી કુદરત હુમારે નામસે વોહુ હાથ અબ કાનોપે ધરતે હુયે ભાઇજાન અયેસા કયા ઈનકેલાબ હુયે જો હુમપર ઇસકદર ઇતાબ હુયે કયા સલામકા જવાબ દેનાભી અઝાબ હુયે.

સીકનદર—(નીશેમે) ન ભાઇ ન ઇનકેલાબ ન અઝાબ હુયે ન સવાબ હુયે જો કુછ હુયે શરાબ હુયે.

ફીરોઝ—આપકા કહાં ખીયાલ હુયે યહુ કૈસી ચાલ હુયે અફસોસ યહુ કયા હાલ હુયે.

સીકનદર—નહાલ હુયે ન કાલ હુયે તેરા હાલ બેહાલ હુયે. યહાં ઓરહી ખીયાલ હુયે.

ખાનસાહેબ—આપકા કયા જાને કયા હાલ હુયે યહાં હર હાલમેં કમાલ હુયે અબભી સમજહે કયા ખીયાલ હુયે.

ફીરોઝ-લાહોલ વલા કુવત યહુ તો સબ નીશેમેં બક રહે હુયે બનદરોંકી તર ઉચક રહે હુયે.

ખાનસાહેબ—યહુ શરાબકી ખુશબુસે દીમાગ મહુક રહે હુયે અંગારોંકી તરહુ દીલ દહુક રહે હુયે.

સીકનદર—લીજીએ આબેહુયાતકા જામ લીજીએ ઓર મઝા ચખીએ.

ફીરોઝ—ભાઇજાન આપ ઇસકો આબેહુયાત કહેતે હુયેં.

ખાનસાહેબ— શએર.

લુતફે મૈ તુજસે કયા કહું ઝાહીદ
હાએ કમબખ્ત તુને પીહી નહીં

ફીરોઝ—આપ લોગોંકો કયા ખબત સમાયા હુયે જો ઇસ કાફીરકો મુંહુ લગાયા હુયે ખુદકો આફતમેં ફંસાયા હુયે.

ખાનસાહેબ—લે પી એક આધ જામ ઓર મઝા દેખ.

શેએર.

લુતફે મએં તુજસે કયા કહુ ઝાહીદ;
હાએ કમબખ્ત તુને પીહી નહીં.

ફીરોઝ—બેશક હુજરતે સઅદીને જો કુછ ફરમાયા દુરૂસત હુયે.

શેએર.

નીકોઈ બાબદાં કરદન ચુનાન અસત
કે બદ કરદન બજાએ નેકમરદાં

ઇન લોગોંકે સરપર હરામ સવાર હયે
મેરા તો ઇસ સોહબતસે દીલ બેઝાર હયે.

સીકનદર— શેએર.

જામેજમ રખદે તાકે કસરાપર
મેરા ચીલ્લુ શરાબસે ભરદે

ખાનસાહેબ—જબહીતક આપકે દીલમેં બુરાઇ હયે જબતક ઈસના આશનાસે ના આશનાઇ હયે અગર આપ ઇસકા મઝા ચખેંગે તો ફીર કભી અયેસા ન કહેંગે એક જામ લેકર દેખીએ ફીર કયા નઝર આતા હયે દીમાગ કહાંસે કહાં જાતા હયે.

ફીરોઝ—યહ સરાસર આપકી નાદાની હયે આપને કયા દીલમે ઠાની હયે અગર આપકે સરપર જીન સવાર હયે તો કીસીકા કયા અખતીયાર હયે યહ આપકા ખીયાલખામ હયે જીનકા યહ શગલ મુદામ હયે ઉનકા બુરા અંજામ હયે જનાબે આલી મેરા તો દુરહીસે સલામ હયે.

ખાનસાહેબ—યહ કયા બેહુદા કલામ હયે આપકી અકલ ખરાબ હયે યહાંસે ખાલી જાના સખત અઝાબ હયે ઇનકા પીના તો અયેન સવાબ હયે.

ફીરોઝ—યહ કયા નાલાએકીકી બાતેં હયેં અઇયારીકી ઘાતે હયે નેક બનદે અયેસે દમોંમેં કબ આતે હયેં.

સીકનદર—ઇસ મહફીલકા દસતુર હયે કે શરાબ પીના ઝરૂર હયે અગર કોઇ મજબુર હયે તો ઉસકા કુસુર હયે ફીર યહાં ઝબરદસતી ઝરૂર હયે

ફીરોઝ—લડાઇકારે અકલમન્દ નહીં લેકીન બનદા કીસી કામમે બન્દ નહીં અગર યહી ઇરાદા હયે તો બનદા આમાદા હયે.

સીકનદર—ખાનસાહેબ કીસબાતકી દેર હયે યેહ કયા અંધેર હયે યહાંસે ખાલી જાએ ઓર હમારા મુંહ ચીડાએ.

ખાનસાહેબ—બંદા હાઝીર હયે કયા કીસી બાતમેં કાસીર હયે.

(સબ મીલકર ફીરોઝકો ઝબરદસતી શરાબ પીલાના ચાહતે હયેં ફીરોઝકા વફાદાર નોકર કાફુર તલવાર લીએ આકર સબકો ડરાતા હયે સબ પલાહીદા હોજાતે હયે.)

કાફુર—ઓ બદ મઆશો યહ કયા ધુમ મચાઇ હયે કયા તુમારી શામત આઈ હયે કોઇ અપને ભાઇસેભી લડતા હયે ઇસતરહ દુશમની

કરતા હયે ખબરદાર અગર કીસીને ચુંકી. ઓર મેને તલવાર ભોંકી અફસોસ શરાબ કયસી બુરી ચીઝ હયે ગુમકરદએ અકલો તમીઝ હયે ઉસ્કા પીના બુરા કામ ઓર બુરે કામકા બુરા અનજામ સોહબતે બદભી કયા બુરી આદત હયે ખાસકર નૌ જવાનોકે લીએ તો કીયામત હયે હઝારોંકો ઇસને નાશાદ નામુરાદ કરદીયા. લેકીન અફસોસ ફીરભી ઇસકો લોગ નહી છોડતે ઇસસે અપના મુંહ નહી મોડતે

ફીરોઝ–શાબાશ કાફુર ખુબ વકતપર આયા મેરા ઇમાન બચાયા.

કાફુર–આપ દેખતે જાએં એક એકકા કાન મરોડતા હું ઇન સબકા સર તોડતા હું.

મુખમ્મસ.

સીકન્દર–કુછ ફીકર હશરકા હયે ન રોઝે હીસાબકા
મુંહસે લગા હયે અબતો પીયાલા શરાબકા
અંદેશા સવાબ ન તો ખટકા અઝાબકા
એક લુતફ મીલ રહા હયે હમે તો શબાબકા
કયા પુછતેહો હાલ શરાબો કબાબકા.

ફીરોઝ–યહ વલવલા યહ શોક શરાબો કબાબ કા
લબરેઝ કરના જામ મએ લા જવાબ કા
યહ મશગલા હયે સુબહો મસાઆ જનાબ કા
કુછ ખૌફભી હયે આપકો રોઝે હીસાબકા
કયા હાલ હોગા ઇસ દીલે ખાના ખરાબકા.

કાફુર–કુછ ખૌફભી હયે તુમકો ખુદાકે એતાબકા
રોઝે જઝાકા ઓર અઝાબો સવાબકા
અંજામ કયા હયે આપકે જોશે શબાબકા
કયા હાલ હો રહા હયે યહાં આં જનાબકા
માલુમ હોગા હશરમેં પીના શરાબકા.

સીકન્દર–નાસેહા ઝીદ હયે મુજહે ઇસ તેરે સમજાનેસે
યહ વોહ ગુથથી હયે સુલજહતી નહી સુલજહાનેસે
રનજ હોજાતા હયે યું બાતકે બડજાનેસે
ઘુંટ દો ઘુંટ છીલકતે હુવે પૈમાનેસે
કયું ફીરા જાના હયે ઝાલીમ મેરે મએખાનેસે.

ફીરોઝ–મોઆફ કીજે મુજહે ઇસ સાગરો પૈમાનેસે
બનદા માઝુર હયે ઇસ આપકે ફરમાનેસે
તૌબાભી હમને તો કર લી હયે યહાં આનેસે

જોપડા અંધા હુયે ઇસ આપકે કાશાનેસે
થકગએ કાન મેરે આપકે અફસાનેસે
કાફુર–એકસી છાઇ હુયે ઇનં લોગોંકે યાં આનેસે
દરો દીવાર નઝર આતે હુયે વીરાનેસે
આપહી આપ હુએ જાતે હુયેં મસતાનેસે
રનડીયાં ગીરદ હુયે યું બાતોંકે મટકાનેસે
આપ આતે હુયે નઝર મુજહકો તો દીવાનેસે
સીકનદર–મનઅ કરતા હુંયે મુજહે સાગરો પૈમાનેકો
નાસેહા આગ લગે ઇસ તેરે સમજહાનેકો
ફીરોઝ–મુંહ લગાના હુયે બુરા સાગરો પૈમાનેકો
કુછ સમજહ લીજીએ નાસેહકેભી સમજહાનેકો
કાફુર–આપ રહેનેભીદે ઇસવાઝકે સમજહાનેકો
મુંહ લગાતે હો અબસ વહશી વો દીવાનેકો
ખાનસાહેબ–નાઝકરતી હુઈ કયા બાદે સબા આતી હુયે
મે કાશો ખુબ પીઓ આજ ઘટા આતીહુયે
સીકન્દર–દુખતે રઝ મેંહદી લગાએ હુએ કયા આતી હુયે
આજ મએ ખાનેસે કયું બુએ હીના આતી હુયે
ફીરોઝ–કુલકુલે મયેસે બસદ યાસે સદા આતી હુયે
મએ કશો કુછભી તુમે શરમો હયા આતી હુયે.
કાફુર–હર તરફસે યહી ઘનઘોર ઘટા આતી હુયે
આપકે સરપે ચડી કાલી બલા આતી હુયે.
ખાનસાહેબ–યહ તો કોઇ દીવાના હુયે.
સીકનદર–અજી અકલસે બીલકુલ બેગાના હુયે.
મીરઝા–અજી એક દઓર ઓર ચલે.
(શરાબકા દઓર ચલતા હુયે)
સીકનદર–બલકે ઓર ચલે ઓર ચલે ઓર ચલે.
મીરઝા–જામ મુંહસે લગાના શરાબકા.
મીરસાહેબ–ગાના બજાના શરાબકા.
મીરઝા–કપડે બસાના શરાબમે.
મીરસાહેબ–બલકે નહાના શરાબમે.
સીકનદર–અજી ડુબકે મરજાના શરાબમે.
કાફુર–અફસોસ આપકી કયા બુરી હાલત હુયે એક એકકી બુરી ગત હુયે યહાંસે ચલો ઓર ઇનકો ઇસી હાલતમે છોડો.
(સબકા બેહોશ હોજાના કાફુર ઓર ફીરોઝકા જાના.)

બાબ-પહેલા પરદા-દુસરા.

(રાસ્તા)

(ફીરોજ ઓર કાફુરકા આના)

ગાના.

ફીરોઝ-પરભુહરમન સંકઠ કર સુખી દુખ કબલગ પાએજી
કર તુ પરસન મન મન હુયે દુખી અબ સરજન જાએજી
કયું જાન પરાનકો ચૈન બહેનએન દીનરૈનગમખીએજી-પ.
ભઇગત રોરો અંખીઅનકી
સુધ બીસર ગઇ તનમનકી-નીરખી
સગરી-બન પરબત બની જગ નગરી
હો ભાઇ પીતા ઓર માતા
દુખમેં નહી કામ આતા
ગયે જાનપરાનકો ચૈન બહેનૈન
દીનરૈન ગમખાએજી-પરભુ.

ઝબાની.

અફસોસ ચારો તરફસે મુસીબતોંકા સામના હુયે અભી મુજહે બહોત ઉમર કાટના હુએ હાએ કયા દુનયાંકા ખુન સફેદ હોગયા મોહુબ્બતકા નામ જહાનસે ખોગયા હુકીકી ભાઈ આંખેં દીખાતા હુયે દીદઓ દાનીસ્તા નઝર ચુરાતા હુયે ચારોં તરફસે યાસકી ડરાઉની સુરતેં નઝર આતી હુયે દીલપર રંજો અલમકી ઘટાએ છાઇ જાતી હુયે દુનયામે કોઇ કીસીકા કયા એતબાર કરે દીલપર કયું કર જબર એખતીયાર કરે

બએત.

ન કરે દુસ્ત યગાનોંકા ભરોસા કોઇ
સચ હુયે મુશકીલમેં કીસીકા નહી હોતા કોઇ.

ઝબાની.

ન કોઇ દોસ્ત હુયે ન મદદગાર ન અઝીઝ હુય ન રીશતેદાર અફસોસ કયા કરૂં કીસસે મુસીબત બયાન કરૂં દીલમે આતા હુયે કે ઝહેર ખાકે મરૂં.

કાફુર--તોબા તોબા કયા ફરમાતેહો મેરા દીલ દુખાતે હો ખુદા મુસબ્બબુલ અસબાબ હુયે ઉસકી બખશીશ બેહીસાબ હુયે આપ ઇસ કદર કયું રંજ ઉઠાતે હુયે ખ્વાહમખ્વાહ દીલ દુખાતે હુયેં.

ફીરોઝ--અયે કાફુર વફાદાર તુને મેરા ઇમાન બચાલીયા અપના બનદએ એહસાન બનાલીયા ગો સબને મેરા સાથ છોડા લેકીન તુને રીશતએ-ઉલફત ન તોડા.

કાફુર—આપ કયા ફરમાતે હયે બંદએ ના ચીઝકો શરમસાર બનાતે હયેં મયેને કયા કીયા સીરફ હકકે નમક અદા કીયા જહાં આપકા પસીના ગીરેગા વહાં અપના ખુન બહાઉંગા ઇનશાઅલલાહ તુમકો દુશમનોસે બચાઉંગા આપ કીસી બાતસે ન ઘબરાએં દીલ બહેલાએ.

ફીરોઝ—કાફુર તેરી ગમગુસારીસે મુજકો ઈતમીનાન હોતા હયે ખયેર અબ તુજહકો મનજુર હયે ચલ અપને પુરાને દોસ્ત શમસકે પાસ ચલે શાએદ વોહ હમારી કુછ મદદ કરે.

કાફુર—બેશક વોહ વફાદાર હયે ઉસકી દોસતીસે કબ ઈનકાર હયે આપ ચલીએ મએ અભી આતાહું.

(ફીરોઝકા જાના.)

ગાના.

કાફુર–ઠુમક ઠુમક ચલત સીકનદરકે ઘર જાઉં
જાલ એક બીછાઉં રૂપ નયા બનાઉં
ખુબ નાચ નચાઉં મેં પુલીસ ઇનસપીકટર બનકે
યું ચાલ ચલુંગા તનકી એક ફોજ બનાઉં
ધુમ મચાઉં ઘેરલું ઘરકો દુશમનકે.

ઝબાની.

કાફુર—(ખુદસે) અબ બંદા એક ચાલ ચલતા હયે દુશમનોપર ઝહેર ઉગલતા હયે મએ પુલીસ ઈનીસપીકટર બનકર જાતાહું સીકનદરકો નાચ નચાતાહું કુછ રૂપીયા કમાતાહું મગર હાં ખુબ યાદ આયા દોચાર આદમી નોકર રખલુ ફોજ જમા કરલું અરરર વોહ સામનેસે તીન આદમી આ રહે હયે અબ છુપ જાઉં ઈનપર દાંવ લગાઉં.

(તીન આદમી આતે હયે એક અંધા એક લંગડા એક કાના.)

કાફુર—અરે ઓ ભાઇ જાનેવાલો કયા નોકરી કરોગે.

(સીટી બજાતા હયે.)

સબ—હાં હાં સાહેબ કરેંગે.

કાફુર—કરોગે અચ્છા અપની અપની સીફતેં બયાન કરો.

લંગડા-બંદા ચલતે વકત ઝમીનકા ઉતલુ કરતા હયે.

અંધા-બંદાભી કુછ ન કુછ ટટોલહી લેતા હુયે.
કાના—ઇંજીનીબ સબકો એક આંખસે દુરબીન લગાકર દેખતા હુયે
કાફુર—તુમ નોકરીકે લાએકકતઇ હો કયુંકે પંજ અયેબ શરઇ
આજસે તુમ મેરે નોકર રહે.મગર શરત યહ કે જો મંએ
કહુ બીલાસોચે સમઝે ઉસે ફોરન અનજામકો પહોં-
ચાદે કયું મનઝુર હુયે.
સબ-મનઝુર મનઝુર
કાફુર-તો તુમ મેરે નોકર ઝુરૂર

ગાના.

સબ-કયા હમ ફોજમેં ભરે હુવે હુયે અંધે લંગડે તીન
કાફુર-પકડ જકડ બીગડ અકડ બતાકે મારૂં લાત
લંગડા-ફુસલાઉં ફંસાઉં બહેલાઉં બહેકાઉ યહી હુયે મેરી બાત
અંધા-તુમેં કોઇ કયા જાને મુજહે સબ જગ જાને લાખોં કાટે ઘાત
કાના-સૈકડોં ઉલટી સૈકડોં સીધી બનાઉં મૈભી બાત
સબ-કયા હમ ફોજમે ભરે હુયે હુયે અંધે લંગડે તીન

ઝબાની.

કાફુર-ચલો બાહદુરો ચલો દુશમનકા સરકુ ચલો

બાબ-પહેલા પરદા-તીસરા

સીકન્દરજાહકા બાગ

(અરબાબે મહેફીલ જમા હુયે શરાબકા દોર ચલતા હુયે)

ગાના.

સબ-ભરકે પીલાદે શરાબ યાર સાકીયા
કોડે ફટકારહું-તોડે બરદારહું ઘોડેસવારહું-ભર.
અયસી રંગીલી ખેઝહો દીલ જીસસે સબાકા તેઝ હો
જાદુ ભરાહો ચશમમેં ઓર દીલમેં યું આમેઝ હો
થોડીસી ઓર હુયે શીશેમેં બાકીયા-ભર.
મૈ હોવે કુનજે બાગહો સાકી હો માહવશ
કોઇ વહાં મોખીલ ન હો બાઇસ હીજાબકા
ગરદનમેં હાથ ડાલકે વોહ શુખ બેહીજાબ
લબસે લગાદે મેરે પીયાલા શરાબકા
શરાબહો કબાબહો યહે સૈર હો ફીરાકીયા-ભર.

અશઆર.

સીકંદર-શરાબે નાબસે ખાલી મેરા પએમાના આતાહુયે
તુજહે કુછ નંગભી અએ હીમ્મતે મરદાના આતા હુયે.
ખાંસાહેબ-ઘટાએં ઉઠતી આતી હુયે ખબર દો બાદાખ્વારોંકો
જીગરકો થામકર સાકીભી બેતાબા ના આતા હુયે.
મુસાહીબ-પીયાલા હાથમે બોતલ બગલમેં ઓર છીપાએ મુંહ
નએ અંદાઝસે દેખો મેરા મસતાના આતા હુયે.
દુસરા-અજબ આલમ હુયે હુસતીકા ગઝબ જોબન ચમનપર હે
બનાએ આજ ઝાહીદભી વઝે રીનદાના આતા હુયે.
તીસરા-મૈ સદકે તેરે અયે સાકી પીલાદે દસતે રંગીસે
કે કીબલેસે ઉઠા બાદલ સુએ મૈખાના આતા હુયે.

ઝબાની.

સીકન્દર-આજ અજબ બહાર હુયે ફુલા હુવા ગુલઝાર હુયે યહ સમાંહો ઓર ગરદીશમે પૈમાનાહો ઓર પહેલુમે એક યારે જાનાના હો.
ખાંસાહેબ-આપકે હુકમકી તામીલ હોગી ઇસ કામમેભી તાજીલ હોગી (કાફુર પુલીસકી વરદીમેં મઆ અપને મસતુઇ ફોજકે આતા હુયે ઓર મહાસરાકર લેતા હુયે)
કાફુર-પકડલો સબકો કોઇ હીલને નપાએ ખબરદાર ટલને ન પાએ (સબ ડરકે છુપ જાતે હુયે સીકંદર અકડતા હુયે)
સીકન્દર—ખબરદાર આગે ન બડના ઝીયાદા મુંહ ન ચડના તુમારા ધીયાન કીધર હુયે કીસીકે મકાનમે ધુસ આના કયા નાનીજીકા ઘર હુયે.
કાફુર-(દો કોડે મારકર) ખબરદાર મુરદાર મુંહસે કુછ ન નીકાલ ચોંચ સંભાલ યહ મકકારી ઓર યહ બદમઆશી યહ મેખ્વારી ઓર યહ અઇયાશી સીયાહકારીસે સીયાહકારી (સીંકદર પરીશાન હોતા હુયે)
ખાંસાહેબ-(સીકંદરસે) કયું હુઝુરકા મીઝાજ અચ્છા હુયે.
સીકન્દર-અજબ સતાતા હુયે ઝાલીમ બેદરદ મેરે હુયે પેટમે દરદ
કાફુર-(હંસકર) પેટમેં દરદ હુયે યા સરમેં દરદ હુયે હુઝુરકા ચેહરા તો ઝુરૂર ઝરદ હુયે અગર પેટમેં દરદ હુયે તો હાઝીર શરબતે વરદ હુયે આપકી નબઝતકતો સરદ હુયે સમજીહે બંદા ઇલમેં કીયાફામેંભી ફરદ હુયે.

સીકન્દર—યહ કયા ઝકઝક હુયે બેહુદા બક બક હુયે

કાફુર—ન ઝકઝક હુયે ન બકબક હુયે યહ સવાલ બહોત અદક હુયે મુબલીગ અલૈહીસ્સલામકી રમક હુયે ઝરદોઝીકી ફુલી શફક હુયે આપકા સીના કયું અભીસે શક હુયે.

ખાંસાહેબ—(ચુપકેસે સીકન્દરસે) હુઝુર કુછ દે દીલાકર ઇનકો ટાલીએ ઇસ બલાકો યહાંસે નીકાલીએ.

સીકન્દર—અચ્છા તુમહી ફયેસલા કરલો મેરે હવાસ ઇસ વકત દુરૂસ્ત નહીં હુયે.

ખાંસાહેબ—હુઝુર દીલકો સાફ કીજીએ કુસુર મોઆફ કીજીએ.

કાફુર—કહીં ખાલી ખુલીભી કુસુર મોઆફ હોતા હુયે દીલ સાફ હોતા હુયે.

ખાંસાહેબ—(એક થૈલી દેકર) લીજીએ. યહ આપકી નઝર હુયે કયા અબભી કોઇ કસર હુયે.

કાફુર—(થૈલી લેકર) અચ્છા તો હમ જાતે હુયે તુમકો ઈસ વકત બચાતે હુયેં (ખુદસે) મસલ હુયે મુરદા દોઝખમે જાએ યા બીહીશતમે. હમે અપને હલવે માંડેસે કામ (કાફુરકા મઆ સીપાહીયોકે જાના)

બાબ પહેલા—પરદા ચોથા

(શમસકા મકાન.)

શમસ—વોહ આએ ઘરમેં હમારે ખુદાકી કુદરત હુયે કભી હમ ઉનકો કભી અપને ઘરકો દેખતે હુયેં આજ કહાં રાસતા ભુલ ગએ, હાં યહ તો બતલાઇએ, આપકા કયા હાલ હુયે ચેહરા કયું પુરમલાલ હુયે.

ફીરોઝ—કયા હાલ પુછતેહો યહાં હાલ બેહાલ હુયે જીના વબાલ હુયે સખ્ત મુસીબતમેં ગીરફતારહું આફતોકા શીકારહું.

શમસ—ખુદાનખ્વાસ્તા કયા મુસીબત આઇ જો અયેસી બુરી હાલત બનાઇ.

શએર.

ફીરોઝ—ન પુછ હાલ મેરા ચોબે ખુશકે સહેરાહું,
લગાકે આગ મુજહે કાફીલા રવાના હુવા.

કયા કહું કયા ન કહુ આહ ભાઇ શમસ અગર મેરે વાલીદકા સાયા ન મેરે સરસે ઉઠતા ન ઇન આફતોંમેં ફસતા હાએ બદ સોહબતભી કયા બુરી ચીઝ હુયે કે આદમીકો કીસી કામકા નહી રખતી સીકન્દરકો બદમઆશ ગનદુમનુમાં જો ફરેબોંને ભરરેપર ચડાયા હુયે. મએં ખવારી અઇયાશીને ઉસકી આંખોપર પરદા ડાલા હુયે અફસોસ ઉસકા વોહ ખુન જીસમે હમ દોનોંકા હીસ્સા હુયે બીલકુલ સફેદ હોગયા, માલો દોલતકે નીશીમે મખમુર હુયે બુરી સોહબતકે ખુમારમે ચુર હુયે મુજહે હીસ્સા દેના નહી ચાહતા હાએ હકીકી ભાઇને મુંહ મોડ લીયા રીશતએ ઉલફત તોડદીયા, અબ દુનીયામે કીસકા એતેબાર કરે કયા કરે કયા ન કરે.

શમસ—ફીરોઝ મુજહે તુમારી હાલત પર રોના આતા હએ મગર કયા હો સકતા હુએ સીકન્દરકી હાલત બહોત ખરાબ હુયે ગો શરત આમેઝ હુએ મગર એક હોલનાક ખ્વાબ હુએ ઇસકા અંજામ અચ્છા નઝર નહીં આતા ફીરોઝ અભી તુમ ના તજરેબાકારહો ઇસ વાસતે ગમખ્વારહો, લેકીન દુનયાંમે અએસે અએસે મરહલે બહોતસે તયે કરને હોંગે, બડી બડી ઘાટીઓંમે કદમ ધરને હોંગે.

ફીરોઝ—બેશક ઇસ વકત મેરા દીમાગ શીદદતે ગમસે પરેશાન હુએ તબીઅતકો બડા ખલજાન હુએ સીકન્દરકી કજખુલકીને તમામ ઉમ્મીદોંકો ખાકમેં મીલાયા મુજહે ઉસકી ઉલફતસે નફરત હોગઇ દીલમે સબકી તરફસે કુદુરત હોગઇ.

શમસ—નહીં અયસા ખીયાલ નકરના ચાહીએ મસલ હુયે ખુદા પંજ અંગુશત યકસાં નકરદ દુનયાંમેં સબ એક તબીઅતકે નહીં હોતે.

ફીરોઝ—જબ હકીકી ભાઇકા યહ હાલ હુયે તો ફીર ઓર કયા માલ હુયે.

શમસ—સબ લોગોંકા યહ હાલ નહીં હોતા શરીફોંકા યહ ખીયાલ નહીં હોતા. સચ્ચા દોસ્ત વોહી હુયે જો મુસીબતમેં કામ આએ ચાહે જાન જાએ મગર આંખ ન ચુરાએ.

શેર.

અયશકે યાર તો અગયારભી હો જાતે હુયેં
દોસ્ત વોહ હુયે જો બુરે વકતમે કામ આતે હુયેં

ફીરોઝ-મૈં આપકી સચ્ચી હમદરદીકા શુકરીયા અદા કરતાહું આપકી સચ્ચી મોહબ્બતને મુજહે ઇસવકત તસકીનદી

શમસ-મૈં વૈસાહી જાંનીસાર દોસ્તહું જૈસા કે પહેલે થા યહ મકાન આપકા મકાન હયે. યહ માલ આપકા માલ હયે મએ આપકા ગુલામાને ગુલામહું જાંનીસારે મુદામહું

ફીરોઝ-અબ ઇસ શહેરમે મેરા દીલ બહોત ઘબરાતા હયે ઇસકે છોડનેકો જી ચાહતા હયે યહાંસે ચલાજાઉં ફીર કભી મુહ ન દીખાઉ.

શમસ--યહ કયા ખીયાલે ખામ હએ કહીં મદરોંકા યહ કામ હયે આપ જીસકદર ચાહીએ માલ લીજીએ જહાઝપર જાઇએ, દુસરે મુલકોંમે સોદાગરી કીજીએ.

ફીરોઝ—આપકી ઇનાએત મુજહે દીવાના બના દેતી હએ બાવજુદ ઇન સદમોંકે ખુશીસે મસતાના બના દેતી હએ મએં નીહાએત ખુશીકે સાથ ઇસ તદબીરકો પસન્દ કરતાહું.

શમસ-અચ્છા તો મએં ઇસકા બહોત જલદ બન્દોબસ્ત કરતાહું.

ફીરોઝ-બહોત બેહતર આપને મેરે ઝખમ દીલકે સાથ વોહ કામ કીયા હએ કે જૈસે મુરદેકે સાથ હઝરત ઈસાને કીયાથા, અબ મએં જાતાહું ઇનશા અલ્લાહ બહોત જલદ વાપસ આતાહું.

શમસ—બહોત અચ્છા ખુદા હાફીઝ. (ફીરોઝ જાતા હયે.)

બાબ પહેલા—પરદા પાંચવા.

(રાસ્તા.)

ફીરોઝ—અએ કાફુર ગમગુસાર અબ કયા હએ ઇનતીઝાર શમસ વફાદારને હકકે દોસ્તી અદા કીયા મુજહે જહાઝ ઓર માલ સોદાગરીકે વાસતે દીયા અબ મએં સફરકો જાઉંગા તીજારતસે રોઝી કમાઉંગા લેકીન તેરા કયા ઇરાદા હએ, તુભી મેરે હમરાહ ચલને પર આમાદા હએ.

કાફુર-બેશક વફાદારી ઇસીકા નામ હએ સચ્ચી દોસ્તી બડે મરદોંકા કામ હએ ભલા મૈં આપકા સાથ છોડ સકતાહું કીસી તરહ મુંહ મોડ સકતાહું અયશ તો હમ ઉઠાએં મુસીબત કોન ઉઠાએગા.

ફીરોઝ—કાફુર મએં તેરી વફાદારીકા મસકુરહું અબ સામાન કરના ચાહીએ કયુંકે અબ યહાંસે બહોત જલદ ચલના ચાહીએ.

કાફુર—બહોત અચ્છા જૈસી રાએ આલીહો લેકીન હુઝુર ઇસવકત કયસા અચ્છા સમાં હુએ મગરબી ઓફક અરગવાં હુએ આઇએ ઝરા શાહઝાદીકે બાગકી સૈર કરેં ફીર મકાનકો વાપસ ચલેં.

ફીરોઝ—ખુબ યાદ દીલાયા મુજહે પયારી શાહઝાદીસેભી તો રૂખસત હોના હુએ આહ.

બૈત.

હેફ દર ચશમ ઝદન સોહબતે યાર આખીર શુદ
રૂએ ગુલ સેર નદીદેમ બહાર આખીર શુદ

બાબ પહેલા—પરદા છઠ્ઠા

(શાહઝાદી તસનીમકા બાગ)

ગાના.

સહેલીયાં—પ્યારી શાહઝાદીકી સવારી આઇરે
શાદાં આલીશાન હરઆન ગુલશન પર ફરમાંરવાઇરે
બાદે સબાને પુકાર દીયા સએર આતી હયે કરનેકો
ઇસ ચમનમે ગુલરૂ—ન્યારી હયે મુહબમુ
ગુલકારી હયે સુબસુ—રંગ હયે રંગ
કએસી બહાર હયે જંગલ લાલા ઝાર હયે
સબઝા આશકાર હયે—શાને કીરદીગાર હયે—આ—શાહઝાદી
ડાલી ડાલી કાલી કાલી કોએલકી હયે તાનઆલી
ગુલકી લાલી મએકીપ્યાલી નરગીસકી હયે શાનઆલી
બરગે દરયા મીનાકાર હયે ઝમીન પુર બહાર
કયા હયે નકશોનીગાર—જંગલ સેહરા વો કોહસાર
મયદાં સારા પુર અનવાર હરસુ ફુલોંકી મહકાર
હરાભરા હયે ગુલઝાર ના પયેદા હયે ખસોખાર
આંખેં મલતે હયેં દીલદાર—બુલબુલ ગાતી હયે તરાના
સએરકા હયે યહ ઝમાના—આતે હયે યાં સુબહો શામ
ખુશીકા હયે યહ મુકામ —હાહાહાહા—હાહાહાહા
ન્યારી ન્યારી શાન ન્યારી—પ્યારી પ્યારી દેખીસારી
પુરફીઝા શાદમાન ખુબ દીલોજાન કીયા—આ—શાહઝાદી.

તસનીમ— ઝબાની.

ગુલઅંદામ ગુલરૂખસાર ઇસ વકતકા સમાં આંખોંમેં
ખુપા જાતા હુયે. આઓ સબ મીલકર ફુલ તોડે
દોઘડી હુંસે બોલેં દીલ બહેલાએં.

(સબકા ગાતે હુયે ફુલ તોડના)

ગાના.

સહેલીયાં—રંગ રંગ રંગ હુયે આજદીન ઉમંગ હુયે
ઉમંગ હુયે ઉમંગ હુયે—રંગ ઢંગ સંગ હુયે
ચંગ મીરદંગ હુયે—આજ રાજ બાજ સાજ
ખુશ સંગ હુયે—ખુશ ખુશહાલી હુયે હરયાલી
બાગમેં—રાગ ફાગ ગાએં—આજ મગન બને
આહા દીન રૈન તમામ—એકદમમેં ખુશ તમામ
સુન સાઝ બલંદ આવાઝ મધુર દે—રંગ રંગ રંગ

(સબ સહેલીયાં ચારોં તરફ મુનતસીર હોજાતી હુયે શાહઝાદી એક તરફ નીકલ જાતી હુયે દરખતોંમેં છુપ જાતી હુયે ઓર યેકાએક નીગાહ ફીરોઝ પર પડનેસે હયેરાન ખડી રહેતી હુયે.)

ઝબાની.

ગુલરૂખસાર—અરે શાહઝાદીસાહેબ કીધર ગઇ કહાં ગાએબ હોગઇ.

ગુલઅંદામ—કહીં ફુલ ચુનતી હુઇ દુસરી રવીશપર ચલીગઇ હોંગી (સબ તલાશ કરતી હુયે ગુલઅંદામ શાહઝાદીકો હએરાન દેખકર ખુદસે કહેતી હુયે) અરે યહ કયા ઇસરાર હુયે શાહઝાદી કીસ નીશેમે સરશાર હુયે બીલકુલ સકતે કીસી હાલત હુયે યહ કયા મુસીબત હુયે (શાહઝાદીસે) શાહઝાદીસાહેબ હુઝુરકી કયા હાલત હુયે કએસી તબીઅત હુયે.

તસનીમ—(ચોંકકર) ગુલઅંદામ હુયે કયા કહું ઇસવકત દીલકો અજીબ તરેહકી ઉલ જહન હુયે ફુલોંકી બહારને બેખુદ બનાદીયા ઇસી વજહસે સકતેકા આલમ હોગયા.

ગુલઅંદામ—(હુંસકર) નહીં હુઝુર યહ બાત નહી માલુમ હોતી આપકી નીગાહસે તો વહેશત બરસતી હુયે સચ ફરમાઇએ ઇસ બાતકી કયા હસતી હુયે યહ બંદી દુરકી બાત સમજહતી હુયે.

તસનીમ—(ફીરોઝકો બતાકર) ગુલ અંદામ દેખ વોહ કયા નઝઝારા હુયે, ખુદાકી કુદરત આશકારા હુયે ઈસ નઝઝારેને મુજહે બેખુદ બનાદીયા, દામે મોહબ્બતમે ફંસાદીયા.

ગુલઅંદામ—યું ફરમાઇએ યહ તો હઝરતે ઇશ્કકી ઘાતે હુયેં અચ્છા અએં અભી હાઝીર હોતીહું બાતેં કરતીહું (ગુલઅંદામ સબકો રૂખસત કરતી હુયે અકેલી તસનીમકે પાસ આતીહુયે.)

હુઝુરે આલી યહ ખીયાલ ખામ હુયે ઇસકા બહોત બુરા અંજામ હુયે ઈસ ખીયાલસે બાઝ આઇએ મુફ્ત મયે જાન ન ગંવાઇએ.

ગાના.

ગુલઅંદામ—ઉલફતમેં કુલફત ઉઠાના હોગા
જલજલકે જીકો જલાના હોગા
દીલકા લગાના કુછ આસાં નહી હુયે
ઘુલઘુલકે તનકો ઘુલાના હોગા
ઇશકો મોહબ્બતમેં શીરી લબોંકે
આફતમેં દીલકો ફંસાના હોગા
દીલકા ફંસાના કુછ અચ્છા નહી હુયે
ફુરકતમેં જીકો જલાના હોગા—ઉલફતમેં.

ઝબાની.

તસનીમ—ચાહે કુલફત હો ચાહે મુસીબત ચાહે દીલકો ફંસાના હો યા જલાના જો કુછ હોગા દેખા જાએગા—હોશ જાતા રહા નીગાહકે સાથ સબર રૂખસત હુવા એક આહકે સાથ અગર મેરી ઝીનદગી મંઝુર હુયે તો નસીહત કયા ઝરૂર હુયે

ગુલઅંદામ—અચ્છા મંયે સબ ઇનતીઝામ કરતી હું ઇસ મોહીમકો સરઅંજામ કરતી હું, અબ આપ ઝરા યહાંસે જાકર આડમેં છુપ જાઇએ ઝરા દીલલગી મુલાહેઝા ફરમાઇએ
(શાહઝાદી છીપતી હુયે.)

ફીરોઝ—(ખુદસે) મુજહે શમઅદો બઝમે દીલકો ઢુંઢુંગીરી હુયે કોઈ શયે બગલસે નીકલકર યહ કોનસી બરકે તજલ્લી થી જીસકી એક નીગાહને ખીરમને હસતીકો જલાદીયા યા ખ્લાહી યહ કયા કરી શમાંથા કે એક નઝરમે દીલકો હીલા દીયા યહ જલવગરી અએસી અશવગરી નાઝુક બદની ન દેખી ન સુની આહ કયા હોગયા.

બએત.

ખુદા સરહૈ તો સોદાદે તેરી ઝુલફે પરીશાંકા
જો આંખે હોતો નઝઝારાહો અયેસે સુંબુલ સતાકા

કાફુર-(ખુદસે) ઇંગુલે દીગર શગુફત.

શેઅર.

એક આફતસે તો મરમરકે હુવાથા જીના,
પડગઈ ઓર યહુ કયસી મેરે અલ્લાહુનઈ.

મસલ હુયે એઝર ઇશક હૈ હૈ યહુ તો બુરી સુનાઈ હઝરતકો શૈતાનને ઉંગલી દીખાઇ ઓર ઘરમેં નહીં એક પાઇ કયું જનાબ યહુ આપહી આપ કયા બાતેં હુયેં હઝરતે ઇશકકી બુરી ઘાતેં હુયેં અભી ઇસ મોઆમેલેમે આપ બચ્ચે હુયેં અકલકે કચ્ચે હુયેં આપ ઈસ મોઆમેલેકો કયા જાનતે હુયેં.

શેઅર.

કુચ એ ઇશકકી રાહેંકો હમસે પુછે
ખીઝર કયા જાને ગરીબ અગલે ઝમાનેવાલે
ખુદાકે વાસતે અપની જવાનીપર રહુમખાઇએ
ઇસખીયાલકો દીલસે ભુલાઇએ

ફીરોઝ-અયે કાફુર ગમગુસાર ઇસ નીશેકા ખુમાર અબ ઉતરના હુયે દુશવાર ખુદાકેવાસતે ઝખમે જીગરપર નમક નલગા ઇસ નાસેહાના ગુફતગુસે બાઝઆ મુદ્દતસે મયેં હું ઈશકકા ગુલામ ઓર ઈશ્ક કે ગુલામકો અકલસે કયા કામ અગર તુ મેરા સાથ નહીં દેતા હુયે તો દીલ નજલા

કાફુર—કાએદેકી બાત હુયે ઇશકમે નસીહુત બુરી લગતી હુયે યહુ આગ રહેરહેકર સુલગતી હુયે આપકે સરપર ઇશકકા જીન સવાર હુયે ઉસકા ઉતરના દુશવાર હુયે બંદા ચુંકે કદીમ નમકખ્વાર હુયે ઇસલીએ સાથ દેનેમે હર તરહુ તઇયાર હુયે વોહુ દેખીએ જઝબએ ઉલફતને રંગ જમાયા કાસીદકો સામને બુલાયા વોહુ દેખીએ કોઇ આપકો બુલાને આ રહા હુયે ઝરા છુપ જાઇએ (ફીરોઝ છુપ જાતા હુયે કાફુર મુંહ ફેરકર ખડા રહેતા હુયે)

ગુલઅંદામ-(સહેમકર ખુદસે) મુવા કયેસા કાલા ભુજંગા મોટા મુસટન્ડા હુયે જનાબ કાફુર સાહેબ તસલીમ અલ્લાહ

અલ્લાહુ કયા કાનોંસે સુનાઇ નહી દેતા યા અલ્લાહુ યહુ સુરત ઓર યહુ નખરા.

કાફુર—કયું દેખા ઇંજાનીબકા ગરમ મસાલા અયે જાને જહાં હુરે જીનાં ફખરેહીનદુસ્તાં બંદા તો ઇસ હુસ્નકા અઝલસે દીવાના હુયે ઇધરતો આપકા ખરીદાર હુયે આપકી ઝીન્દગીસે બેઝાર હુયે

ગુલઅંદામ—દુર મુએ અચ્છા ઇશક નીકાલા મુજહીકો માર ડાલા ઉંગલી પકડતે પહોંચા પકડા ઝરા સુરત બંનવા આદમી હુયે કે તમ્બાકુકા પીનડા.

કાફુર—તમ્બાકુકા પીનડા નહીં આશીક મુસનડા.

ગુલઅંદામ—ચલ દુર યહાંસે લંગુર

(જાના ચાહતી હુયે કાફુર હાથ પકડ લેતા હુયે)

ગાના

કાફુર—રખ્ખુંગા નૈનોમેં સુરમાં બનાકર
રંગીલી રસીલી ગોરી જાન જાન
તુજહે ખીલાઉં બોટી—મયે ખાઉં દાલ રોટી
સૌતન હુયે તેરી મોટી–તુ મેરી મુન્નુ છોટી–રખ્ખું
હુલવા સોહુન પોલાવ મોતનજન
કલયા શીર બીરંજ ખીલાઉં
ચોલી સાડી ગોટા કીનારી દેહલીસે મયેં મંગવાઉં
જારે જારે જારે ચલહટ નાબકાર—અબ તુ તનસે
મનસે ધનસે દીલસે વારીવારી જાઉં મયેં તુજહુ
પર હુરહુરઆન—રરરખ્ખુંગા

ઝબાની.

ગુલઅંદામ-યહુ કયા બક બક લગાઇ હુયે સીડીહુયે યા સૌદાઇ હુયે કહીં તેરી શામત તો નહી આઇ હુયે

કાફુર—ઝીનદાંમે જો ઝીનદા ભેજનાહો અપને દીલ તંગમે જગહુદો. ઇશકબાઝીભી કોઇ ગુનાહુ હુયે યહ તો ખાસ ખુદાકે મરઝીકી શાહ રાહુ હુયે.

ગુલઅંદામ-યહુ મુંહુ ઓર ગરમ મસાલા અચ્છા ઢંગ નીકાલા મુંહમેં લગામ લગા બદી નકર કુછ સમજહો

બૈત.

કાફુર-ઈશકમે તેરે કોહેગમ સરપર લીયા જો હો સો હો
અયેશોનીશાતે ઝીનદગી છોડ દીયા જો હો સો હો

ગુલઅંદામ—હોશમે આ બાતે નબના

કાફુર—આશીક હું યાહુંસી ઠઠ્ઠા

ગુલઅંદામ-પરેહટ મુરદાર ઉલ્લુકા પઠ્ઠા

કાફુર—ગલે લગ જા નખરેપર ઝાડુ માર

ગુલઅંદામ-મુએ યહુ શુતર ગમઝે જોરૂવાસે બઘાર

કાફુર—અજી જોરૂવાકો તલાક ઓર અગર તુમ નખરે કરોગી તો તુમકોભીઆક

ગુલઅંદામ—પડભાડમેં હુમ તો જાતે હુયે

કાફુર-ઠહેરો હુમભી તો આતે હુયેં-હુયેં કયા ચલી જાવોગી ઓર બરખુરદાર બલનદ અનવાર તુલઉમરહુંકો કીસપર છોડ જાઓગી (હાથ પકડ લેતા હુયે)

ગુલઅંદામ—યહુ દીલ લગી મુજહે નહી ભાતી હાથ છોડ બંદી હુયે જાતી.

કાફુર-અચ્છા મેહેરબાન વાલાશાન સીતારએ ઇંગલીસતાન મેરે હીન્દુસ્તાન આફતાબે તુરકસતાન ફખરે બીલોચીસ્તાન માશોકીંકી જાન આશીકોંકી પીકદાના માલીકે કોઠરી વો દાલાન ફરેમાઇએ કયા હુયે એલાન

ગુલઅંદામ-ચલીએ બુલાયા હુયે

કાફુર—હાહાહા આપને કયું તકલીફકી વોહ તો પહેલેહી ઇસ વાસતે આએ હુયેં (ગુલઅંદામ જાતી હુયે) આઇએ હુઝરત સલામત ચલીએ દરબારે હુસનો જમાલસે તલબીકાવા-રંટ કટગયા (દોનો જાતે હુયે)

ફીરોઝ-આજ મુજહસે ઝીયાદા કોન ખુશનસીબ હોસકતા હુયે લેકીન જબ ઇસવકત બુલાનેમે ઈસરારથા તો અબ બાતેં કરનેમે કયું ઇનકાર હુયે.

તસનીમ-કયા કહું મુજહે તો શરમ આતી હુયે [મુસકુરાતી હુયે)

કાફુર—શરમ યે કુતતીસ્ત કે પેશે મરદાં બેઆએદ ઇસ છલાવેકો મેરે સુપુરદ કીજીએ ઓર આપ શૌકસે તખલીએમેં બાતેં કીજીએ.

ફીરોઝ—કાફુર યહ મઝાકકા વકત નહીં હયે અયેસે વકત કીસ-
મતસે મીલતે હયે .

કાફુર-તો ફીર દેર કયા હયે જહદ મગની પટ બીયાહ બંદા કાઝી
(ગુલઅંદામકી તરફ ઇશારા કરકે)
ઔર બી સાહેબાગવાહ.

ગુલઅંદામ-શાહઝાદી સાહેબા અગર ખુદાનખ્વાસતા કીસીકો
કાનોકાન ખબર હોગઇ તો બુરી હોગી ખુદાકે વાસતે
જલદી કીજીએ ઓર જો કુછ કહેના સુન્ના હયે
કહે લીજીએ.

ફીરોઝ—અયે મલેકએ હુસનો જમાલ પરી તીમસાલ કયા સુનાઉ
દરદે દીલકા હાલ મસલ હયે સુરત બબીહાલમ મપુરસ
અબ ઝીનદગી બગેર દીદારે જાના દુશવાર હયે દીલ
કીસીકી કાકુલે ખમદારમેં ગીરફતાર હયે.

બએત.

તસનીમ—કયા કહુ કુછ કહા નહી જાતા
આહ ચુપભી રહા નહી જાતા
ઇસવકત તો મોકા મીલ ગયા લેકીન મુજહે ખોફ હયે
કે ફીર મુલાકાત હો યા નહો.

શેઅર.

સંભાલા હોશતો મરને લગે હસીનોપર,
હમે તો મૌતહી આઇ શબાબકે બદલે.

ફીરોઝ—શાહઝાદી અએસી બાતેં સુના સુનાકર પરેશાન ન કરો
દીલકો હલકાન ન કરો મેરી ઝીનદગી બગેર તુમારે કયુંકર
બસર હો સકતી હયે.

કાફુર-હોસકતી હયે ઓર બેશક હોસકતી હયે

ગુલઅંદામ-ફીર આપહી ઇન દોઝખ રસીદા દીલોંકે લીએ કોઇ
મરહમ તઇયાર કીજીએ.

કાફુર—અભી લીજીએ લેકીન (ગીસરા) સદાતુતીકી સુનતા કૌન હયે
નકકારખાનેમેં

ફીરોઝ—કાફુર જલદી બતા કયા સચ મુચ કોઇ અયેસી તદબીર હયે

કાફુર—બેશક તદબીર હયે ઓર પુર તાસીર હયે ઓર વોહ
યહ હયે કે આપ ઓર શાહઝાદી સાહેબ દોનોં યહાંસે

ચલદું ઓર હુંસી ખુશીસે ઝીનદગી બસર કરે. સમજાહે જનાબેવાલા અલ્લાહ અલ્લાહ ખૈર સલ્લાહ (સબ શશદર રહેજાતે હયે.)

ફીરોઝ–બેશક તદબીર તો પુરતાસીર હયે લેકીન શાહજાદીસાહેબા કયું મનઝુર કરેંગી કયું પ્યારી શાહઝાદી કયા રાએ હયે.

તસનીમ–યહ કયુંકર હોસકતા હયે કે ઉન માં બાપોંકો જીનોને મુજહે બચપનસે પાલા ઉનકો છોડદું ઓર સબસે એક લખત રીશતએ મોહબ્બત તોડદું હાએ ઝમાના કયા કયા કહેગા તમામ ખાનદાનમે કયેસા બુરા હોગા.

કાફુર—અગર દાએમી ખુશી દરકાર હયે તો યહહી ઇરાદા તઇયાર હયે, વરન ફીરમીલના દુશવાર હયે, ઓર ઝીનદગીકા આઝાર હયે.

ફીરોઝ–શાહઝાદી સાહેબા યહ ઠીક તદબીર હયે મંયે. કલ સફર જાનેવાલા હું કીસીકો કાનોકાન ખબરભી ન હોગી કયું કયા રાએ હયે.

(તસનીમ ખામોશ હોકર સર જહુ‌ા લેતી હયે.)

ફીરોઝ—શાહઝાદી સાહેબા વકત બહોત ગનીમત હયે જલદી ફરમાઇએ કયા હુજજત હયે.

તસનીમ–આહ યહ મોહબ્બત ખુદા જાને કયા કયા કરાએગી કહાં કહાં ખાક ઉડાએગી અફસોસ મંયે બડી નંગે ખાનદાંહું અગર પયેદા હોતેહી મરજાતી તો કયું મેરી વજહસે કીસીકો રંજ હોતા (ફીરોઝસે) મુજહે મંઝુર હયે ગુલઅંદામ તુમ કયા કહેતી હો.

ગુલઅંદામ–મંયે આપસે કભી ઇલાહેદા હોસકતીહો.

કાફુર—ઇલાહેદા તોહો મગર મંયે કબ છોડતાહું, અચ્છા અબ જલદી કરની ચાહીએ હુઝુર આપ ચલીએ મએં અભી સબકો લેકર આતાહું આપ જાકર જહાઝકા ઇનતીઝામ કીજીએ ઓર યહાંસે ઠંન્ડે ઠંન્ડે રાહ લીજીએ.

(ફીરોઝ જાતા હયે.)

કાફુર—શાહઝાદી સાહેબા જો કુછ લેનાહો લેલીજીએ ઓર ચલનેકા બન્દોબસ્ત કીજીએ અગર કીસીકો ખબર હોજાએગી તો ગઝબ હોગા સારા બના બનાયા કામ બીગડ જાએગા.

(ગુલઅંદામ અસબાબ લેકર આતી હયે)

ગુલઅંદામ—શાહઝાદીસાહેબ સબ સામાન તઇયાર હયે.
કાફુર—બસ અબ કયા દેર હયે ચલીએ જલદી કીજીએ.

(સબકે સબ ખુફ્યા રાસ્તેસે નીકલતે હયે.)

ગાના.

કાફુર—ચુપકેસે હમ ચલે જાએં બહમ બેખટકે નીકલકર
સુન્દરકો લેકર સફરકો સીધારે
લોગોંકે આગે ફીર શેખી બઘારે
મીલજુલકે આએ—જહાંસેભી પાએં
પરીકો લેજાએં—સફરકો ચલદે સંભલકર.

(સબ જાતે હયે.)

બાબ પહેલા—પરદા સાતવાં.

(આડે મીરઝાકા મકાન.)

આડેમીરઝા—મીઝાજે શરીફ બીબીજાનને તો નાકમેં દમ કરદીયા હયે જબ દેખો લડાઇ જહગડા જુતી પૈઝાર મેરા દીલ તો હોગયા બેઝાર ઉસકા તો હરદમ બનાવ સીંગારમેં ધ્યાન હયે ઓર યહાં મુમતાઝકી ઝુલ્ફે પરીશામેં દીલ હયેરાન હયે બાત યહ હયે કે જીસ તરેહ બુઢ્ઢી ઘોડી સવારીકે કામકી નહી રહેતી યા ઝીયાદા ઉમરકી રંડી સીવાએ નાએકાજી કહેલાનેકે કીસી કામકી નહી હોતી યા જએસા પુરાના મ્યુનસીપાલકા મીમ્બર નાકારા હોજાતા હયે, તોપખાનેકા નીકલા હુવા ઘોડા ટરેમવેકે કામમેં આતા હયે ઉસી તરહ બીબીજાનભી માશાઅલ્લાહ પુરાની હોગઇ હયેં, અબ ઉનકો પેનશાન દેની ચાહીએ ઓર મુમતાઝસે દોસ્તી કરની ચાહીએ શમશાદ વફાદાર હયે અએસે વકતમે ઉસકી ખીદમત દરકાર હયે (તીરછે મીરઝા આતા હયે)

તીરછે મીરઝા—મીઝાજે શરીફ ઓહો કોન આડે મીરઝા હયેં, મીઝાજે શરીફ (મુસાફા હોતા હયે.)

આડે મીરઝા—ઓહો માઇ ડીઅર તીરછે મીરઝા હયેં મીઝાજે શરીફ કહો યાર કહાં કહાં રહેના હોતા હયે.

તીરછેમીરઝા—કયા કહું યાર ઠેકા લીયા હુયે ઉસીમેં લગા રહેતાહું બીલકુલ ફુરસત નહીં હોતી.

આડેમીરઝા—કાહેકા ઠેકા કીયા હુએ જનાબ.

તીરછે—અજી કયા કહું બડાભારી ઠેકા લીયા હુયે રોઝકાસેપાની આના જાન હોતા હુયે સીરફ યહ કામ હુયે કે યહાંસે રંડીયોંકી ખેપ ભરભરકર વહાં પહોંચાઇ જાતી હુયે.

આડેમીરઝા—અરે યહ રંડીયાં કયા હોંગી કયા વહાં કમી હુયે યહ તાઉનકા મરઝ તો હરજગહ મોજુદ હુયે.

તીરછેમીરઝા—જી નહીં વહાં કમીતો નહીં મગર વહાંકી રંડીયાં ઝરા બદતમીઝ હોતી હુયે કીસી કામકી નહીં હોતી ઇસલીએ યહાંસે ભેજી જાતી હુયે ઓર વહાં જાકર કુછ તો વકાલત કરતી હુયેં ઓર કુછ મ્યુનીસીપાલકી મીમબર બનાઇ જાતી હુયે ઓર નાએકા ચીફ કોરટકી જજ બનાઇ જાતી હુયેં.

આડેમીરઝા—આહા તો બડી કદ્ર હોતી હુયે તો જનાબ હમભી જોરૂજાનકો ભેજદે.

તીરછેમીરઝા—ઝુરૂર ભેજદો ફીર દેખો મનીઆડર પર મનીઆડર આતે હુયે રોઝ એક માલગાડી ભરકર ન આએં તો જબહી કહેના.

આડેમીરઝા—અચ્છા ઝરા ઇધર ઉધરકા તો હાલ સુનાઓ.

તીરછેમીરઝા—કયા કહું આજકલ એક કાફીર અદાપર દીલ આયા હુએ ઉસકી ઝુલફમેં દીલ ફંસાયા હુયે વોહભી મુજહે અએસી ચાહતી હુયે જયસે ગધી અપને ગધેકો ઓર બનદરયા અપને બચ્ચેકો યા ઉંટ અપની ઉંટનીકો ઓર નાએકા અપની નોચીકો.

આડેમીરઝા—ભઇ વાહ તુમહી ખુબ રહે હમભી આજકલ ઉસી તઉનમેં મુબતીલા હુયેં મગર ઝાલીમ માનતીહી નહીં.

તીરછેમીરઝા—અજી કુછ દે દીલાકર રાઝી કરો ફીર હમ તુમ દોનો મીલકર ખુબ મઝે ઉડાએંગે મગર તુમ બતાઓ તો વોહ કોન હુયે.

આડેમીરઝા—પહેલે તુમ બતાવો.

તીરછે—અજી જનાબ મહલ્લા ઉજાડ નગર કુચએ ગુલામગાં પુલીસ ઇસટેશન ઝુલમતખાનેમેં નુકકડવલી ગલીકે સામને અંદરકે દરમીયાનકે બીચોંબીચ પુરબકી જાનીબ ઉત્તરકી

તરફ દખનકે રૂખ નાકકી સીધમેં વોહ બડાસા કાલા કાલા મકાન હયેંના બસ વંહી રહેતી હયે.

આડેમીરઝા—(અલગ) યા ઇલાહી ખયેર કીજીઓ યહ તો બીલકુલ મેરેહી મકાનકા પતા હુએ હાં ફીર કયા હુવા.

તીરછે—ભઈ કલ તો ગઝબ હોગયાથા મએં વહાં મૌજુદથા કે ઉસકા ખાવીન્દ આગયા ફીર તો મેરા પેશાબ ખતા હોગયા મગર વાહરી બીસાહેબા અયેસા ઉસ ઉલ્લુકો ચકમાં દીયા કે કુછભી પતા નચલા મુજહે તો લહેંગા પહેનાકર ચકકી પીસને બયેઠા દીયા ઉસને પુછા યહ કોન હયે બીબીને જવાબ દીયા પડોસન હયે બસ હઝરત હમ જહટ ચલેઆએ.

આડેમીરઝા—(ખુદસે) યા અલ્લાહ તૌબા ભઇ કોઇ અજબહી ગંવારકા લઠથા કે ઇતની તમીઝ નકરસકા કે મરદ હયે યા ઓરત બીલકુલ જાંગલુહ માલુમ હોતા હુએ.

તીરછે—અજી હઝરત ઉસકા બાપભી જાંગલુ હયે અયેસા અગર અયેસા ન હોતા તો ઉસકી બીબી દુસરેકો કયું તલાશ કરતી.

આડેમીરઝા—ભલા અબ કબ જાઓગે.

તીરછે—ખુબ યાદ દીલાયા આજકા વાદા હુએ મએ અભી જાતાહું લીજીએ રૂખસત અલવીદા (જાતા હયે)

આડેમીરઝા—મીઝાજે શરીફ તૌબા તૌબા ઉસને તો હમારાહી ઘર તાકા મગર બન્દાભી બના હુવા હયે બલાકા અભી જાતાહું ઉસકો નાચ નચાતાહું (શમશાદ આતા હયે)

શમશાદ—મીઝાજે શરીફ કહીએ સાહેબ મીઝાજ કયેસા હુએ.

આડેમીરઝા—સરાપા નાઝોંઅંદાઝ મહેરમો દમસાઝ પ્યારી મુમતાઝકે ઇશકમેં ઝારોનઝારહું નીહાયત બેકરારહું બહેરે ખુદા તુમભી કુછ મદદ કરો.

શમશાદ—મદદ કયા મુફ્ત હોતી હયે કુછ દીલવાઇએ ફીર યારોંકી સફાઇ મુલાહઝા ફરમાઇએ.

આડેમીરઝા—(બીસ રૂપીએકા નોટ દેકર) લો ભાઇ અબ તો કામ કરો.

શમશાદ—અચ્છા કલ ઇસી જગહ મીલના ઇસવકત તશરીફ લેજાઇએ ઓર કલ યારકો ગલે લગાઇએ (આડે મીરઝા જાતા હયે) આહાહા મીઝાજે શરીફ કયેસા બનાયા ઓર જેબ ગરમાયા મુમતાઝ તીરછે મીરઝાકી લડીકી હયે યહ ઉસપર આશીક હુએ ઓર તીરછેમીરઝા ઉસકી જોરૂપર આશીક હયે દોનોકો ઉલ્લુ બનાતાહું નયા રંગ જમાતાહું અરરર મુમતાઝ આતી હયે.

મુમતાઝ—મીયાં શમશાદ મીઝાજે શરીફ.
શમશાદ—મીઝાજે શરીફ મયે તો આપહીકી. તલાશમેથા આપકે ઘર જાનેકોથા ખુબ હુવા તુમહી આગઈ.
મુમતાઝ—કહીએ કયા ઈરસાદ હયે.
શમશાદ—આપકે અબ્બાજાનને મુજહે ભેજાથા ઓર યહ કહાથા કે કલ મુમતાઝકો ઈસી જગહ લેકર આના ઉસકે ચચા મીલનેકો આએંગે મગર મુમતાઝ મું હપર દુપટ્ટા ડાલકર આએ, કયું કે બાઝારકા મોઆમીલા હયે ઓર આજકલ બદનઝર લોગ બહોત હયેં, દેખો અભીસે ઘ્રર રહે હયેં જલદીસે મું હ છુપાલો અરરર વોહ તુમારે ચચાભી આ રહે હયેં જલદીસે મું હ છુપાલો.
આડેમીરઝા-મીઝાઝે શરીફ.
શમશાદ-મીઝાજે શરીફ ઓર યહ માશુકે શરીફ અબ બન્દા રૂખસત તુમ જાનો તુમારી કીસમત ખુબ ઇશક જતાવો બાતેં બનાઓ. (શમશાદ જાતા હયે)
આડેમીરઝા-અએ આશીકોકી જાન માશુકોંકી ઝુલફ પરીશાંન ઝરા ઇધરતો કરો ધીયાન યહ આશીક નીમજાન મુદ્દતસે હયે પરેશાન ઈતના ન કરો હયેરાન ધુંઘટ ખોલો ચાદર મું હસે હટાઓ રૂખે અવરકી જહલક દીખાઓ.
મુમતાઝ-ચચા જાન કયા બકતે હયેં કહીં બચ્ચોંસે અએસી બાતેં કરતે હયેં.
આડેમીરઝા-(હંસકર) માશુકકી ઝબાંનસે સબ અચ્છા માલુમ હોતા હયે ચચાજાન કયા ચાહે તુમ અબ્બાજાન કહો ચાહે અમ્માંજાન કહો યહ સબ મોહબ્બતકી બાતેં હયે ઝરા મું હતો ખોલો જલવા દીખાઓ (મુંહ ખોલતી હયે)
આડેમીરઝા-મીઝાજે શરીફ.
મુમતાઝ-અરે ગઝબ યહ કોન મુઝી હયે શમશાદને મુજહે બડા ધોકા દીયા હાએ યહાં લાકર ફંસાદીયા.
આડેમીરઝા-જાનેમન કયું ખફા હોતીહો ઝખમી દીલકો ચરકે લ-ગાતીહો આઓ ગલે લગજાઓ બાતેં બહોત ન બનાઓ.
મુમતાઝ-ચલ પરેહટ ઝીયાદા નકર જહુંજહટ નાબકાર તુજપા ખુ-દાકી માર ઓર શયેતાનકી ફીટકાર (જુતી લગાતી હયે)

ગાના.

મુમતાઝ—જા જારે આવારે નાકારે બેચારે;
દુર દફાન હો શબનારે.

આડે—અરે મોરી જવાનીયાં દેખતો જનયાં—સાદી આબાદી મનારે.
મુમતાઝ—જાજારે અયેસી સુરતયાં ઓર યહ બતયાં.
આડે—કરત ધતીયાં લાગ તુ છતીયાં.
મુમતાઝ—બસકર બાલે બુત્તે જા જા કાલે કુત્તે દુરહો શોહદે લુચ્ચે.
આડેમીરઝા—મીલજા અયે જાન—બાત લે માન.
મુમતાઝ— જાજારે.

ઝબાની.

(ખુદસે) અબ બગએર ચાલકે ઇસસે છુટકારા ન હોગા ઇસકો ચાલ દેતીહું અપની જાન બચાતીહું જનાબ મએં તો દીલલગી કરતીથી આપકો આઝમાતીથી મએં તો આશીકે ઝારહું મુદદતસે તુમારે વાસતે બેકરાર હું.

આડે—બેશક બેશક મએં એસાહી તરેહદાર હું મેરે ઇશકમેં સએકડોં રંડીયાં મરગઇ જાનસે ગુઝર ગઈ. જાની તુ મેરે ગલેસે લગજા અબતાબ સબ્રકી નહીં હમ બેકરાર હયે.

મુમતાઝ—અચ્છા આતીહું મગર આઓ એક દીલલગી કરેં તુમ આંખેં બન્દ કરો ઓર કહો કે દેખેં કોન આએ ફીર મએં ગલેસે લગજાઉંગી તો ખુબ દીલલગી હોગી.

આડે—હાં જયસે બચ્ચેકો માં બાપ બુલાયા કરતે હયે અચ્છા મએં આંખેં બન્દ કરલુ (આંખેં બન્દ કરકે) કોન આવે કોન આવે હાંહાં મુમતાઝ મઝેહોંગે (મુમતાઝ એક ધોલ લગાકર ચલી જાતી હયે.) અરેઆ—જલદીઆ—અરે કહાં ચલી ગઇ—યહાં તો દમ નીકલા જાતા હયે—હે બોલતીભી નહી—દેખ મૈં આંખેં ખોલતાહું (આંખેં ખોલતા હયે) અરે ગઝબ હુવા મુમતાઝ ચલી ગઇ—હાએ ધોકાદી—અફસોસ—હાથોંકો દાગદેક તપનચા નીકલ ગયા અબ મએં જાતાહું ઉસકો તલાશ કરતાહું ઓર તીરછે મીરઝાકો ફંસાતાહું (જાતા હયે.)

બાબ પહેલા—પરદા આઠવા.

(બાદશાહ ફરરૂખસીઆર પીદરે તસનીમ બેટીકી ફરારીપર નારાઝ હએ ગુલરૂખસાર આકર બયાન કરતી હએ સીકન્દરકો મુજરીમ બનાતી હયે.)

ફરરૂખસીયર—અફસોસ ઇસ નાશુદની તસનીમને બડા ધોકા દીયા સારી ઈજ્જત ખાકમેં મીલાયા કયા ઇસ વાસતે તુજહે નાઝોંસે પાલાથા ઇસી દીનકે લીએ ઇતના બડા કીયાથા કમબખ્ત તુજહકો શરમ નઆઈ જો કી ઇતની રખાઇ

નંગો નામુસકો ખાકમેં મીલાદી. સારે ખાનદાનકો રંજો અલમમેં ફંસાદી અગર તુ પૈદા હોતહી મરજાતી તો સારી મુસીબત ઉસીવકત ગુઝર જાતી તુને રીશતએ ઉલફત તોડા હમકો કીસપર છોડા—લેકીન મેરી મોહબ્બત અબ ઇનતેકામસે બદલ ગઇ યહ બાત કોઇ દીલ લગી નહીં હુએ મૈ ઝુરૂર તેરા સુરાગ લગાઉંગા આફતમેં ફંસાઉંગા ઇસ હરકતે નાશા ઇસતાકા મઝા ચખાઉંગા

(ગુલરૂખસાર ચુપકસે આતી હએ.)

ગુલરૂખસાર—(ખુદસે) અયે ઇનતેકામી તકત આ અયે કીન એદીલ સંભલજા અયે ખુને નાહકપર રોનેવાલી હસરતો તઇયાર હોજાઓ બદકાર બદમસત અસમતકો ખરાબ કરનેવાલેસે બદલા લેનેકો નીકલ આઓ અસમત અયેસા જોહર હયે કે જીસકે ચુરકો કતલકી સઝા હયે ખાકો ખુંમેં મીલાના ઉસકી જઝા હયે સીકન્દરને મેરે ગઓહરે આબરૂકો ખરાબ કીયા અસમતકે ફુલકો કુમલાદીયા ઇસવકત બાદશાહકી તબીઅત ઇશતે આલપર હયે ગુસ્સા કમાલ પર હયે મયેંભી ઓર ઇસતેઆલ દીલાતીહું ગઝબકી આગ ભડકાતી હું. ઓર ઇનતેકામકી આગ ખુનકે છીંટેસે બુજહાતી હું, હુઝુરે વાલા જો કુછ હોનાથા હોચુકા અબ પછતાએ કયા હોતા હયે અબ પછતાએકા હોત જબ ચીડીયા ચુનગઇ ખેત.

ફરરૂખ—અયે ગુલરૂખસાર મુજહે ન જલા ઝખમે જીગરપર નમક ન લગા કસમ હયે મુજહે અપની ઇઝઝતકી જુરમ બગયેર ઇનતેકામકે ન રહેગા હરગીઝ મુજરીમ મેરી કમીન ગાહસે ન નીકલેગા.

બએત.

વોહ હુસ્ન બે મઝા હયે કે નાઝો અદા નહી;
વોહ કઓનસા ગુનાહ હયે જીસકી સઝા નહી.
કયા ખુને આબરૂકા કોઇ ખુંબહા નહી;
ઇઝઝત નહી તો ઝીસ્તકા કુછભી મઝા નહી.

ગુલરૂખસાર—અયે શાહે બલન્દ એકબાલ કયું હયે ઇસ કદર મલાલ દુશમનસે બદલા લેના હુઝુરે આલીકે ઇમકાનમેં હયે કયું ખાતીરે નાઝુક ઇસકદર ખલજાનમે હયે.

ફરરૂખ—કયા મેરા દુશમન મીલસકતા હયે.

ગુલરૂખસાર–મીલ સકતા હુયે કહીં જાન બચાકર નીકલ સકતા હુયે.
ફરરૂખ—તુ જાનતી હુયે ઉસકો પહેચાનતી હુયે.
ગુલરૂખસાર—હાં મયેં જાનતી હું.
ફરરૂખ—ગુલરૂખસાર જલદ બતા દેર ન લગા દીલ બેકરાર હુયે નયારાએ ઝબત હુયે નતાબે ગુફતાર હુયે.

બએત.

શોલે નીકલ રહે હુયે બરસતે શરાર હુયેં,
અબ તાબ ઝબતકી નહી હમ બેકરાર હુયેં.

ગુલરૂખ–હુઝુરેવાલા દીલકો દીજીએ દીલાસા દુશમનપર હુયે હુઝુરકો પુરા ઇખતીયાર જબ ચાહીએ કીજીએ ગીરફતાર સીકન્દર આપકા મુજરીમ હુયે જીસપર આપકી હમેશા નઝરે કરમ હુયે ઉસીકી યહ કારસતાની હુયે જીસસે હુઝુરકો પરીશાની હુએ ઉસીને હુઝુરકો દાગ દીયા હુયે સલતનતકા ચીરાગ ગુલ કીયા હુયે શાહઝાદીકો ચાલ દેકર લેગયા હુએ.
ફરરૂખ—ગુલરૂખસાર ગુલરૂખસાર કયા તુ યકીનસે કહેતી હુએ.
ગુલરૂખ—બીલકુલ યકીનસે કહેતીહું કયું કે મએંને ખાસ સીકન્દરકી રાઝદાર લૌંડીસે સુના હુયે બેશક અયેસાહી હુવા હુયે.
ફરરૂખ-આહ વોહ સીકન્દર શીકવા જીસે બાપકે સાથ મએંને ખુદા જાને કયા કીયા. જીસકો ખાકકે ફરશપરસે ઉઠાકર તખ્તે શાદીપર બીઠા દીયા માલો દવલતસે માલામાલ કરદીયા મુફલસીસે ખુશ હાલ કરદીયા ઉસને યહ હકકે નમક અદાકીયા–અબ મેરી સારી મોહબ્બત ઇનતેકામસે બદલ ગઇ—સીકન્દરકો બતાઉંગા કે શાહી જીરમકી સઝા અયસી હોતી હુયે મોહસીન કે સાથ દગા કયસી હોતી હુયે.

અબયાત.

ઝુલમસે તબદીલ મેરી સારી ઉલ્ફ હોગઇ
તેરી જાનીબસે મેરે દીલમે કુદુરત હોગઇ
આબરૂ રેઝીકે બદલે તરી ખુંરેઝી કરૂં
કતલપર અબ તો મેરી માયલ તબીઅત હોગઇ
યા ઇલાહી કયેસી યહ બરપા કીયામત હોગઇ
અરે કોઈ હાઝીર હુયે (ચોબદાર આતા હુયે.)
સીકન્દર શકોહ ફોવરન ગીરફતારહો ઓર ઉસપર હસ્તરે-

હકા આઝારહો તમામ માલો દવલત શાહી ખઝાનેમે દાખીલ હો ઈસ હુકમકી તામીલ કામીલહો સીકન્દરકો ફવરન ફાંસીપર ચડાયા જાએ કીસ્સા પાક કીયા જાએ ઉસકી અયસીહી તકસીર હયે શાહી જુરમકી યહી તાઝીર હયે.

ગાના.

ફરરૂખ—બેઇમાન હયે વોહ ખુદસર
ફીટકાર હોવે ઉસપર-બેઇમાન.
વોહ કીના હયે મલઉન
ટુટે અબ ઉસપર રબકા ગઝબ
લાનત હો મુઝી રોઝોશબ-બેઇમાન.

બાબ પહેલા-પરદા નવવાં.

(સીકન્દરકા પરીશાન નઝર આના)

સીકન્દર— બએત.

નાલે કરને દીલેના કામ બુરે હોતે હયેં,
કે બુરે કામકે અંજામ બુરે હોતે હયેં.

ઝબાની.

અફસોસ બુરી સોહબતને મુજહે ખાકમેં મીલાદીયા સારી આરઝુવોંકા મીટાદીયા ઇન ગનદુમનુમાં જૌ ફરોશોંને મુજહે કહીંકા ન રખ્ખા ખાકમેં મીલગયા બાપકા તરકા જીસવકત મેરેપાસ રૂપીયાથા કએસે યારગારથે કએસે ગમગુસારથે અબ કુછ ન રહા તો આંખેં દીખાતે હયેં દુરહીસે ધુતકારતે હયેં સચ હયે ઇસ દુનયાંમે સબ ઝરકે યાર હયેં વરના જાનકો આઝાર હયેં વોહ દેખો સામને આતે હયેં શાએદ મેરે વાસતે કુછ લાતે હયેં (ચન્દ દોસ્ત આતે હયેં) ઉફ ઈતની કજઅદાઇ અચ્છી નહીં હયે ભાઇ તોતેકી તરહ આંખેં ફીરાની ઝરાસી મુસલમાની ઉસમેં ભી આનાકાની.

૧ દોસ્ત-(ડપટકર) અલગહટ કીસ્સે કહેતા હયે કોઇ સુનતાભી હૈ.

સીકન્દર— બએત.

હમ અયેસે હોગએ અલ્લાહો અકબર કયા કીયામત હયે,
હમારે નામસે અબ હાથ સબ કાનોંપે ધરતે હયે.

અયે યાર ગમગુસાર ઇસકદર જલ્દ ભુલગએ નીશએ દઓલતમેં ભુલગએ કલતક મેરી રોટીયાં ખાતેથે મઝે ઉડાતેથે આજ હમકો જાનતેભી નહીં.

૨ દોસ્ત–કૌન દોસ્ત હયે કૌન ગમગુસાર હયે કૌન હમદમ ઓર કૌન યાર યાર બાતેં બનાતા હયે મગઝ ખપાતા હયે યાર તેરે કહીં ખ્રાંસ ખોદતે હોંગે હમતો તુજહે જાનતેભી નહીં.

સીકન્દર–અફસોસ ઝમાનેકી કયા હાલત હયે દુનયાંકી અજીબ કયફીયત હયે.

બએત.

તખતએ ગુલહાએ ગુલઝારે જનાં કુછભી નહીં,
યહ યમન ધોકે કી ટટ્ટીકે સીવા કુછભી નહીં.

(ગુસ્સેસે) અય નમક હરામો તુમકો શરમ નહીં આતી કયા નમક હલાલી ઇસીકો કહેતે હયેં વફાદાર દોસ્ત અયસેહી હોતે હયેં.

૧ દોસ્ત–અરે યહ કીસકો નમક હરામ કહેતા હયેં મુંહપર ગાલીયાં દેતા હયે ઇસકો ઇસ બદલગામીકી સઝા દેના ચાહીએ મઝા ચખાના ચાહીએ નીશેકા ખુમાર ઉતારના ચાહીએ ખબરદાર ઓ બદલગામ ના ફરજામ મુહકો લગા લગામ વરના માર ખાએગા પછતાએગા.

સીકન્દર—કયા ડરાતેહો ધમકીયાં દીખાતેહો મંયે ખુદ જાન દેતાહું ખુને જીગર પીતાહુ લખતે દીલ ખાતાહુ અગર લડાઇકા ઇરાદા હયે તો બનદા જાન દેનેપર આમાદા હયે અયસી ઝીલ્લતકે જીનેસે હઝાર દરજા મરના બેહતર હયે નમક હરામોંસે બદલા લેના ઝુરૂર હયે.

(ખંનજર નીકાલકર લપકના)

સબ—પકડલો જકડલો મારડાલો તમામ કરડાલો ન કોઇ અંદેશા હયે નાપાક ખસકમ જહાંપાક (સબ લપકતે હયેં સીકન્દરકો પકડલેતે હયેં શાહી ગારડ આતા હયે સબ ડરકર ભાગ જાતે હયેં ઓર સીકન્દર ગીરફતાર હો જાતા હયે)

૧ દોસ્ત–ભાગો ભાઇ પુલીસ આઇ યહાં ઠહેરે ઉસકી તબાહી.

ગાના.

અફસર–ઇસકો પકડલો આગે ધરલો
સમજહે મેરે શેરો.
પહેલા—પકડેં ઇસકો હમ.
દુસરા—નીકાલેં ઇસકા દમ.

તીસરા—જાને નપાએ યહ મકકાર
ખુબ કરોઝ લીલોખ્વાર.
સબ—મુશકેં કસલો હથકડી ડાલો
જાને ન પાએ અયે યારો.

ઝબાની.

સીકન્દર-મેરી અયેસી કઓનસી તકસીર હયે :જીસકી યહ તાઝીર હયે મુજહકો કયું પકડતેહો કીસકે હુકમસે જકડતે હો.

અફસર—શાહી હુકમસે ગીરફતાર કરતે હયેં તકસીર બતાના હમારા કામ નહીં શાહી મુજરીમસે બાત કરના હમારા કામ નહીં યહ શાહી વારન્ટે ગીરફતારી હયે ઇસમેં કયા તકસીર હમારી હયે.

સીકન્દર-જાતે હયેં કેદખાનેકો સરકારકો સલામ સરકારકો સલામ હયે દરબારકો સલામ. (જાતે હયેં)

બાબ પહેલા-પરદા દસવાં.

(દરયા)

(જહાઝકા તુફાનમેં નઝર આના.)

કપતાન-અયે દોસ્તાને ગમગુસાર ઈસવકત જહાઝ હયે તુફાનમેં ગીરફતાર સારી તદબીરેં હયેં બેકાર તુફાની પુર ઝોર લહેરોંકા મુકાબીલા કરના બહોત દુશવાર હયે કોઇ રીહાઇકી સુરત નઝર નહીં આતી હાએ યહ મુસીબત ઉઠાઈ નહીં જાતી ખુદાકી મરઝી જહાઝ ખુદાપર છોડદો લંગરકો તોડદો.

ગુલઅંદામ— બએત.

યહ દો દીલીકો એકજા બીઠાતા નહીં,
કીસીકા ઇસે વસલ ભાતા નહીં.

ફીરોઝ—અયે ફલકે કજ રફતાર ઇસ ઝુલમો સીતમકી કોઇ ઇનતેહાભી હયે ઈશકકી સઝાકે બાદ કોઇ જઝાભી હયે અભી તો અરમાન ભીન નીકલેથે કેદાએભી ફીરાકને શકલ દીખાઇ અય તેગે જાફાએ ફલકી દેખી તેરી કજ અદાઈ અફસોસ ઈસ દુનયાંમેં કોઇભી ખુશ નસીબ નહોગા.

બએત.

વોહભી હોગા કોઇ ઉમ્મીદ બરઆઈ જીસકી,
અપના મતલબ તોના ઇસ ચરખે કેહાનસ નીકલા.

તસનીમ—એક હમ હયેં કે હુએ અએસે પશેમાન કે બસ
એક વોહ હયેં કે જીને ચાહકે અરમાંહોંગે
આહ મુંજસીભી નસીબોં જલી કમહોંગી જો શહીદ તેગે
અલમ હોંગી કમબખ્ત ઇશકકી બદોવલત માં બાપકો
છોડા યગાનોંસે મુંહ મોડા દીલ લગાનેકી ખુબ સઝા પાઇ
દેખી તેગે અલમકી સફાઇ.

શએર.

જો કે આમાદાહો મરનેપર રીયાઝ,
ના ઉમીદી ઉસકી દેખા ચાહીએ.

કાફુર—શાહઝાદી સાહેબા સબ્ર કીજીએ દીલકો ઢારસ દીજીએ
ખુદાકી રહેમતસ નાઉમીદ ન હોના ચાહીએ દેખીએ
પરદએ ગયબસે કયા ઝાહીર હોતા હયે.

ફીરોઝ— બએત.

સીનએ દીલ હસરતોંસે છાગયા,
બસ હુજુમે યાસ દીલ ઘબરા ગયા.

અય ઉલફતો મોહબ્બત દીલસે નીકાલ જા અય ખીયાલે
જાનાં ઝીયાદા નાસતા અબહમ શાકે લીએ રૂખસત—હમ
હયેં ઓર દાએમી મુસીબત પ્યારી તસનીમ અલવેદા.

શેઅર.

કયા કયા ઉમીદેં થીં કભી દીલમે ભરી હુઇ,
બીસમીલ પડે હયે અબ તેરે બીસલમીકે આસપાસ.

ગુલઅંદામ—હુઝુર ઝરા દીલકો સમાલો કોઇ તદબીર બચનેકી
નીકાલો તુમારી બેકરારી બહોત સતાતી હએ મરદકો
નામરદ બનાતી હએ.

ગાના.

તસનીમ—હાં કરમકર આજ કાદીર સુબહાન
ઇસ જાનકો ઇસ પરાનકો નીસદીન પલછીન હયે
પરેશાની—હાં કરમકર.
દોરોઝા ઝીન્દગાની—ઓર હયરાની બેધેયાની
રંજજાની કર તુફાની શાની તુ—ઝીલ્લત ખ્વારી
દરદો બીમારી—લાચારી હએ આહોઝારી
અબ જાવે દાની—હાં કરમ કર આજ કાદીર સુબહાની.

ઝબાની.

તસનીમ—અયે શહીદે ખન્જરે નાઝ વો અયે બીસમીલે નાઝો
અનદાઝ આ જલ્દી ગલે લગજા યહ આખરી વકત હયે

ફીર હમેશાકે લીએ ફુરકત ;હયે મગર પ્યારે ગોદુનયાંમે જુદા હોંગે લેકીન કીયામતકે રોઝ ફીર એકદફા મીલેંગે ઓર વોહ વેસાલ દાએમી વેસાલ હોગા :જીસમેં કોઇ ખલ્લ અનદાઝ ન હોગા પ્યારે જીસવકત તુમ બાગે જીનામે ફીઝાએ આસમાનીકી બહારેં લુટ રહે હોગે ઉસવકત આપકી ખુશી દુબાલા કરનેકે લીએ તસનીમ શરાબે તહુરકા જામ લેકર હાઝીરે ખીદમત હોગી બાગે ફીદાસકે ખુશનુમાં ફુલોકા હાર બના બનાકર તુમકો પહેનાએગી ઓર તુમ જબ ખ્વાબે રાહતમે હોગે તો તુમારે પાંઉ દબાએગી અગર તુમ રૂઠોગે તો હઝારોં મીન્નતોંસે મના-એગી (રોતી હયે) આહ પ્યા[illegible] ફીરોઝ અબ ઝીયાદા તાકતે ગોયાઇ નહીં તુફાની લહેરેં દીલકો હીલાતી હયેં ઓર અલેકુલ મૌતકી તરહ ડરાતી હયેં આ પ્યારે ગલેસે લગજા.

શૈર.

આ ગોશે ગુલ કુશુદઈ બહેરે વીદાઅ હયે,
અયે ઇનદલીબ ચલકે ચલે દીનબહારકે.
(ગલે મીલકે રૂતી હયે જહાઝ ડુબતા હયે.)

ડરાપસીન.

બાબ દુસરા-પરદા પહેલા.

(જેલખાના.)

જેલર-અયે ગીરફતારે રંજો મુસીબત યહ હયે ઇસ વાકેએકી હ-કીકત તુજહપર શાહઝાદીકે ભગાનેકા જુરમ લગાયા ગયા હયે ઇસીવાસ્તે ફાંસીકા હુકમ સુનાયા ગયા હયેં ઇસવકત શાહી હુકમ બજાયા જાયેગા તુમકો ફાંસીપર લટકાયા જાએગા અગર કોઇ તમન્ના હોતો નીકાલો કુછ કીસીકો દેખનાહો દેખ ભાલલો.

સીકનદર-ન મુજહે ખાંનેકી ખ્વાહીશ હયે ન પીનેકી ના કીસીકો દેખનેકી ન કુછ કહેનકી ગો મઅેં ઇસકુ સુરમેં બે કુસુરહુ લેકીન કાબીલેદાર ઝુરૂરહું કયું કે મઅેંને ખુદાકી ના ફરમાનીકી હકીકી ભાઇકા હીસ્સા હઝમ કીયા ખુદાકે હુકમકે ખીલાફ કીયા બડા સીતમ કીયા શરાબ ખાના

ખરાબકો મુંહ લગાયા તમામ માલો દઓલત બેફાયદા ઉડાયા મએ ખુદાકા ગુનેહગારહું કાબીલેદારહું અયેસે ગુનેહગારકી યહી સઝા હયે અગર ઇસસેભી બડકર હોતો રવા હયે મએં સબકે સામને અપને જુરમોંકા ઇઝહાર કરતાહું ખુદાકે સામને એ કરાર કરતાહું ઉમ્મીદ હયે કે મેરી તઓબા કુબુલ હોગી આહ જહન્નમકે ફરીશતે મુજહે ડરા હયેં મેરી રૂહકો તરેહ તરેહકે સદમેં પહોચાતે હયેં દીલ બયેઠા જાતા હયે કલબ ઉલટા જાતા હયેં—આ અયે પ્યારી રસ્સીઆ—તુહી મુજહે ઇન જહગડોંસે નજાત દીલાએગી ઓર ખુદાકે સામને મકાફાતે અમલકે લીએ પહોંચાએગી અયે દુનયાંકે લોગો મેરી હાલતસે ઇબરત પકડો કભી બુરા કામ ન કરો—બુરાઇસે બચો અયે દોસ્તો બેહતર ભલાઇ હયે.

બાબ દુસરા—પરદા દુસરા.

(આડે મીરઝાકા મકાન.)

ફીતના—અય પ્યારે આજ તુમ ચારોં તરફકો કયા દેખ રહેહો.

તીરછેમીરઝા—પ્યારી ફીર મુજહે ઉસી મુઝીકા ડર લગા હુવા હએ કહી કમબખ્ત આતા નહો.

ફીતના—તુમકો ડર કાહેકા હએ મયે સબ દેખલુંગી ઓર અભી તો વોહ બાહર ગયા હુવા હયે (બાહરસે આડે મીરઝા)

આડેમીરઝા—અય બીવી કવાડ ખોલો. અય બીવી અય બીવી ઓ બીવી અરે ખોલતી હએ યા કીવાડ તોડું.

તીરછે—પ્યારી ખુદાકે લીએ મુજહે કહીં છુપા મૈ તો મરા જાતાહું.

ફીતના—ઘબરાઓ નહીં મંએ સબ ઇનતીઝામ કરતીહું એક તરકીબ બતાતીહું તુમ એક ચીરાગ સરપર લેકર ખડે હોજાઓ ફીર મંએ દેખલુંગી.

તીરછે—અરે કુછભીહો જહન્નમમેં કયું ન જાનાહો જો તુમ કહોગી કરૂંગા (ચીરાગ લાતી હયે સરપર રખતી હયે)

તીરછે—મીઝાજે શરીફ.

આડેમીરઝા—અરે ખોલતીભી હએ યા નહીં.

ફીતના—અરે મીયાં આઇ (જાકર દરવાઝા ખોલતી હયે આડે મીરઝા અંદર આતા હયે.)

આડે-બીબી ઇતની દેરસે કયા કર રહીથી મંયે તો પુકાર પુકાર-
કર પાગલ ખાનેકા સનતરી હોગયા.
ફીતના-અયે મીયાં વઝીફા પડરહીથી ઇસલીયે ઝરા દેર હોગઇ.
આડેમીરઝા-અરે તુ કયા ઉરદુમેં વઝીફા પડહતી હયે તુ તો બાતેં
કર રહીથી.
ફીતના-હાં મીયાં મોતરજીમ વઝીફા પડહા કરતીહું મઓલવી
સાહેબને તરજુમાં યાદ કરાદીયા હયે.
આડે—અચ્છા અબ સમજહા બડે અચ્છે મઓલવી સાહેબ હયેં
(ચઓંકકર) બીબી ફીતના યહ ચરાગદાન કઓનસી
કીસમકા હયે યહ તો કોઇ આદમી માલુમ હોતા હયે.
ફીતના-હાં મીયાં યેહીતો ઇસમેં સીફત હયે એક સોદાગર અમ-
રીકાસે આયાથા વોહ બેચતાથા મુજહે પસંદ આયા તો
મએંને ખરીદ લીયા મગર હયે યહ મીટ્ટીકા સીરફ જાનકી
કસર હયે.
આડે—બડી કારીગરી દીખાઇ હયે (દીવટ ચલતા હયે) અરે યહ
તો ચલતાભી હયે.
ફીતના-હાં યહભી એક સીફત હયે એક કલ ઈસમેં અયેસી લગાઇ
હયે જહાં જી ચાહે લેજાઓ.
આડે—પ્યારી વોહ કોનસી કલ હયે ઝરા હમભી તો દેખેં.
ફીતના-દેખો યહ રહી (તીરછે મીરઝાકા કાન પકડકર ઇધરસે ઉધર
ચલાતી હયે.)
તીરછે-મીઝાજે શરીફ.
આડે-આહા બડા અચ્છા દીવટ હયે પ્યારી ઝરા હટજા મંયેભી
ચલાતા હું દેખે ચલતા હએ યા નહીં. (તીરછે મીરઝાકા
કાન પકડકર ખુબ ઇધર ઉધર ભગાના) મીઝાજે શરીફ બડા
અચ્છા દીવટ હએ મયે ઇસકો અપને કમરેમેં રખુંગા અરે
ઇસમેં કહી ઇનજન ડરાએવરકી રૂહતો નહીં બન્દ કરદી.
ફીતના-મીયાં તુમ બહોત બાહર ન રહા કરો તુમારે બગેર મેરા જી
ઘબરાતા હયે
આડે-અરે મએ તો મરદહું. ભલા મેરા દીલ ઘરમેં કયુંકર લગે
ઝરા બાહર જાકર દીલ બહેલાયા કરતાહું.
ફીતના—તો હમભી બાહર જાકર દીલ બહેલાયા કરેંગે.
આડે-ચુપ નાલાએક. ઓરતાંકો અયસી બાતેં ઝેબા નહીં મર-
દાંકો સબ જાએઝ હએ.

ફીતના-તો કયા મરદ બાઝારમેં ધુમેં ઓર ઓરતેં કયેદમેં રહેં હમ તો નહીં રહેંગે કલબઘરમેં જાકર તાશ ખેલા કરેંગે.

આડે-અરી ચુપ બદઝાત તહેસીલદાર સાહેબ સુનલેંગે તો ટેકસ લગાએંગે ખબરદાર અયસી બાતેં ફીર ઝબાનસે ન નીકાલના લે અબ એક બોસા દેતો મયે જાતાહું.

(બોસા લેકર જાતા રહે)

ફીતના-મીઝાજે શરીફ કયું કયસા ચકમાં દીયા.

તીરછે-વાહ ખુબ ઉલ્લુ બનાયા મીઝાજે શરીફ.

(દોનો જાતે હયે.)

બાબ દુસરા પરદા-તીસરા.

(સાહેલે દરીયા.)

(ધોબ્યા કાલુકા કપડે ધોતે હુવે નઝર આના ઓર શાહઝાદી તસનીમકા તખનેપર બહેતે હુવે આના)

ગાના.

કાલુ-ઘરસે આઉં લાદકે લાઉં-કપડે પખાલું ધુવાધુ
કુરતા ટોપી અચકન અંગરખા-પગડી ધોતી ઓરલંગોટા
ધોઉં પટલુંન ઓર જાકીટ-પૈસોંસે ભરલું ફીર પાકીટ
મઝે ઉડાઉં ઘરકો જાઉં-ઠરરા લુંઢાઉં ધુવાધુ.

ઝબાની.

હે રામ યહ કયા બહેતા હુવા આતા હયે કયા મેરી આંખોંકો ધોકા હોતા હયે કોઇ માલકા સનદુક હયે યા કીસી ચુડેલકી બનદુક હયે અરે યહતો કોઇ લાશ માલુમ હોતી હયે કીસીને ઇસકો કત્લ કીયા હયે નહીં તો ખુદહી ગએરતસે ડુબકર મરી હયે અરર તખતા તો કરીબ આગયા દેખું તો કયા હએ માજરા (તખતા નીકાલતા હયે) આહા યહ તો કએસી પ્યારી સુન્દર હયે બલકે મહા સુન્દર હયે અરરર સાંસ તો ચલતા હયે મગર બેહોશ હયે ઓર ગહનાભી કીસ કદર હયે મેરે તો મુંહમેં પાની ભર આતા હયે કલેજા બાહર નીકલ આતા હયે હાયે કએસી સોહની સુરત મોહની મુરત હયે મંએ ઇસકો ઘર લેજાઉંગા ઓર મેહરારૂકો નીકાલ દુંગા-કપડે ધોનેકો તલાક ઓર મેહરારૂકો આક યહ સુન્દર હયે ઓર

હુમ–માલે મુફત દીલે બેરહુમ બસ અબ કયા હુયે મઝાહી
મઝા કરૂંગા–જો ચાહે વોહ કરૂંગા.

ગાના.

કએસી સુન્દર સુરત છબ પ્યારીરે,
લાગી મોર જીયાપર કટારીરે;
ધોને કારન કપડે આયા પાયા મોતી અનમોલ,
મોહુની સુરત સોહુની સુરત ઘુંઘટકે પટખોલ;
મએં જાઉં તોરે વારી–પ્યારી દુલારીરે,
કએસી સુન્દર સુરત છબ પ્યારીરે.

ઝબાની.

તસનીમ–(હોશમેં આકર) યા અલ્લાહ મએં સોતી હું યા જાગતી કહાંથી ઓર કહાં આગઇ–યહ જંગલો દરયા કીસકદર ખઓફનાક હુયે–મેરા દીલ દરદહી જરાંસે ચાક હુયે યહ મુવા કોન બલા હુયે આદમી હુયે કે ભુતના.

કાલુ—જાને મન ઇશ્વર નઝર કરો આશીકકો તો દેખો. હાં યહતો બતાઓ કે તુમ કઓન હો આદમી હો યા ચુડયેલ ઓરત હો યા પરી.

ખમસા.

તસનીમ–જીસેકે યાદ નહો અપના આશીયાં સઇયાદ
ભલા વોહ ખાક કહે હાલે બુસ્તા સઈયાદ
અબસ અબસ તુ નહો મુજહસે બદગુમાં સઇયાદ
ખુલી હુયે કુનજે કફસમે મેરી ઝીયાં સઇયાદ
મએં માજરાએ ચમન કયા કરૂં બયાં સઇયાદ
બતંગ કરદીયા દુનયાકે કારખાનેને
લોટાયા ખાકે મઝલ્લતપે સર ઉઠાનેને
ફંસાયા લાકે કહાં હુયેફ ઇસ ઝમાનેને
દીખાયા કુનજે કફસ મુજહકો આબોદાનેને
વગરન દામ કહાં મએં કહાં કહાં સઈયાદ.

કાલુ—યહ તો બતાઓ તુમ કઓન હો ઓર યહાં કીસતરહ ઇસ જાલમે ફસીહો.

ખમસા.

તસનીમ–મએં વોહ હું રઓનકે ગુલઝારથી મેરે દમસે
ઉડાએ નગમાસ સરાઇમે હોસ બુલબુલકે
અભી નહીં હુયે સીતમગાર મેરી કદર તુજહે

કરેગા યાદ મેરે ઝમઝમોંકો બાદ મેરે
હું ચન્દરોઝ તેરે ઘરમેં મેહમાં સઇયાદ.

કાલુ—યહ ફારસી વારસી તો મેરી સમજમે નહી આવત મગર હાં યહ ઝરૂર કહુંગા કે ગાતી ખુબહો, બસ આજસે તુમ ધોબન ઓર હમ ધોબી હમ રાજા તુમ રાની ખુબ મીલેગી જોડી એક અંધા એક કોડી કયું આયા સમજહકે બીચમેં.

શએર.

તસનીમ-તબ એ કાતીલકી તરહ મોતભી હુયે મુજહસે ખીલાફ
કયું ન બરગશતા હમે ખનજરે બુરરાં હોવે,

ઝબાન.

અલ્લાહ યહ કએસી આફત આઈ એક મુસીબતમે બચી તો દુસરીને શકલ દીખાઇ અયે મોત કયા તુનેભી મુજહે છોડ દીયાં; મેરી તરફસે મુંહ મોડલીયા હાએ બેકસીમેં કમબખ્ત મોતભી નહીં આતી. દમ ધુટતા હુયે મગર જાંન નહીં જાતી, મેરી હાલતપર રહમકર મુજહકો મેરી હાલતપર છોડ ઝાલીમ ઝુલમસે મુંહ મોડ.

કાલુ—આહાહા મુજહસા બેવકુફ કોન હોગા જો સોનેકી ચીડીયાકો છોડદેગા અબ મયે તુજહસે શાદી રચાઉંગા ઘર બસાઉંગા.

તસનીમ-ખબરદાર અયેસે કલામ ઝબાનસે ન નીકાલ મુહ બનવા હોશ સંભાલ કયું શામત આઇ હુયે શાએદ તેરે સરપર મુસીબત આઇ હુયે.

કાલુ-આહા જાની મયેને તેરી બાતે પહેછાની યહ ઝાહેરી બાતેં હુયે દીલ લેનેકી ઘાતે હુયે આ જાની જલદ ગલેસે લગજા.

તસનીમ-ખબરદાર કદમ ન બડહાઇયો વરન જાનકી ખએર ન જાનીયો (કાલુકી ઓરત ધન્નુ રોટી લેકર આતી હુયે.)

ધન્નુ-અરે આગ લગે તેરે મુંહકો યહ કયા ધીંગામુશતી કરતા હુયે ગરીબ ઓરતસે કુશતી કરતા હુયે.

કાલુ-અલગ હટ ચોંચ સંભાલ હોશમે આ આંખેં ન નીકાલ તુ કોન હુયે બદચાલ.

ધન્નુ-અભીસે ભુલગયા ચંડાલ દેખ બતાતી હું મયે કોન હું (જુતીયા લગાતી હુયે)

કાલુ-અરે હટ દેખ કપડે ખરાબ હોતે હુયે.

ધન્નુ-દેખતો કયેસે જુતે લગાતી હું ઇશકબાઝીકા મઝા ચખાતી હું (ખુબ જુતે લગાતો હુયે.)

તસનીમ—શુક્ર હયે ખુદાયા મેરી ઇઝ્ઝત બચી કીસમત ઇસ મુઝીકી જોરૂકો યહાં લાઇ ઇન દોનોમે હોનેદો લડાઇ મોકએ ગનીમત હયે મયેં યહાંસે ચલદું કીસી તરફકા રાસતાલું. (ચલી જાતી હયે.)

બાબ દુસરા—પરદા ચોથા.

(તસનીમકા જંગલમેં ફીરતે નઝર આના)

તસનીમ— ગાના.

કીસ બનમેં યહાં મયે આઈ
દીલ ઉદાસ જીયા બેકલ હયે આજ—હાએ મેરા
કીસ બનમેં યહાં મયેં આઇ
સબબ ન જાનો બે દીલ કા હયે બના હયે હયેરાન
બએફા ખતર પેશેનજર શામોસહર હયેગા યહ સમાન
બદનીશાન હયે યહ જાન કએસા દશત બેઅમન
કીસ બનમેં યહા મયે આઇ.

ઝબાની.

આહ ઝાલીમ મોત તુ કયું નહી આતી દશત ન વરદીકી તકલીફ અબ નહીં સહી જાતી.

બએત.

અજબ દરદેસ્ત અંદર દીલ અગર ગોયમ ઝબાં સોઝદ
વગર દમદર કશમ તરસમ કે મગઝે ઉસ્તખાં સોઝદ

ઝબાન.

જબ સામને દીલ આરામ નહી તો ખાક આરામ નહી, અયે તમનનાઓ ખુદા હાફીઝ અયે આરઝુઓ અલવીદા અયે ખીયાલેયાર ઝીયાદા નસતા અયે સોઝે નહાં અબ ન જલા નસીમે સેહરી હવા ન ચલા.

શએર.

ન છેડ અયે નુગહતે બાદે બહારી રાહ લગ અપની
તુજહે અઠ ખેલીયાં સુજહી હયેં હમ બેઝાર બયેઠે હયેં.

ઝબાન.

અબ તો ફીરાકમે નહી જીયાજાતા ખુનેજીગર નહીં પીયાજાતા અયે મોત આજા અયે સેહરાઇ શેર મેરા લુકમાં બનાજા.

ગાના.

કીસે દુખવા સુનાઉં પલપલ
મોરા જીયા તો થરર થરર લરજ લરજ ઘબરાએ
કીસમત દુનયાં બયેરન ઓર મએ નીરધન
ઈધર ઉધર ભટકત હું-કહાં જાઉં.

શેઅર.

મેરે મોલા મુજહે મુશકીલસે બચાનેવાલે
હોગએ દુશમને જાં સારે ઝમાનેવાલે
હયેં કહાં આજ વોહ મક્કી મદનીઉલ અરબી
ઝુલમતે કુફ્ર કોઇ આંસે મીટાનેવાલે-કીસ્સે દુખવા

(ચારો તરફ્સે ડાકુ આતે હયેં તસનીમ ડરકર ખડી હોજાતી હયે)

પરવેઝ-અયે યારો મેરે વફાદારો ખુશી મનાઓ અયેશ જમાઓ કયેસા શીકાર મીલા હયે સોનેકા હુદહુદ આનફંસા હયે.

એક ડાકુ-બેશક અજબ ખુબ સુરત ઓરત હયે હુરકી ઇસકે આગે કયા હકીકત હયે.

દુસરા—હુઝુર મેરી ઇન ખીદમાતકા લીહાઝ [કરકે જોકે મયેને અબતક કી ઇસકો મુજહે દેડાલીએ.

તીસરા-યહ તો મયેં લુંગા કીસીકોભી નહીં દુંગા.

પહેલા-વાહ અચ્છા જહગડા હયે યહ તો મેરા હીસ્સા હયે.

પરવેઝ-કયું લડે મરતેહો આપસમેં જહગડતેહો ઇસકી તીરછી નઝરને મુજહે ઘાએલ કરદીયા એકહી નીગાહમેં ઘાયલ કરલીયા યહ તો મેરા માલ હયે તુમે કયા કીલોકાલ હયે.

સબ—હુઝુરકો ઇખતીયાર હયે હમે કબ તાબે ગુફતાર હયે.

પરવેઝ-અયે હુરવશ માહલકા નાઝુક બદન નાઝુક અદા તેરા કીધર ખીયાલ હયે શાએદ વહેશતસે બુરા હાલ હયે ઇધરકો નઝર કર જલદી કર દેર ન કર.

તસનીમ-અયે આહ એક ફલકકો જલાયા તો કયા કીયા અએસે હઝારોં બરસરે કી ઓરભી તો હયેં. એક આફતસે નજાત મીલી તો દુસરી આઈ દુસરીસે જાન છુટી તો તીસરીકી બારી આઇ અફસોસ મેરી સમતમે કયા લીખા હયે ખુદા જાને કયા હોના હયે અયે ઝાલીમ સીતમ રસીદાકો ન જલા અપના રાસતા લે ચલાજા તુ કયું દીલકો જલાતા હયે.

પરવેઝ-પ્યારી ઝાલીમ તુ હયે કે મયેં એક નીગાહમે બીસમીલ કરદીયા દીલ ઘાએલ કરદીયા ઓર ઉસપર સતાતીહો દીલકો જલાતીહો ઓર મઝા યહ કે મુજહીપર તોહમત લગાતીહો.

શએર.

ઈસિ સાદગીપે કોન ન મરજાએ યા ખુદા,
લડતે હયેં ઓર હાથમે તલવારભી નહીં.

તસનીમ-ખબરદાર ઝીઆં દરાઝી ન કર મેરે સાથ જાલસાઝી ન કર અગર અએસાહી ઇશક બઘારના હયે તો ઓર કહીં જાકે બઘાર બાઝારમેં બહોત કસબીયાં હયેં ઉને જાકર કર પ્યાર.

પરવેઝ-પ્યારી તુમ ઇન મોસીબતોંમે ગીરફતારહો ખુદા જાને કીન આફતોકા શીકારહો મેરે સાથ ચલો મેરી માશુકા બનો અએશ ઉડાઓ શાદીયાં રચાઓ એક બહાદુર ડાકુકી માશુકા બનના અચ્છા યા જંગલમેં મારે મારે ફીરના અચ્છા.

તસનીમ-આહ કમબખત ઉસ ડાકોકી માશુકા જીસને બનદગાને ઇલાહીપર કયા કયા સીતમ ઢાએ હોંગે ઓર કીતને બે ગુનાકો તેગે સીતમકે ઘાટ પહોંચાએ હોંગે ઉસકો અપના દીલદું ઓર ઉસકી માશુકા બનું યહ હરગીઝ નહીં હોસકતા અએસી ઝીનદગીસે મરના અચ્છા.

પરવેઝ-તો કયા તુ નહી જાનતી કે ઇસ જંગલમેં મેરી હુકુમત હયે તુ મેરે પનજેસે નીકલ સકતી હયે કહીં છુપકર ટલ સકતી હયે અગર તુ રાઝી ન હોગી તો ઝબરદસ્તી હોગી.

તસનીમ-કભી નહી ઝબરદસતી કયા મુંહકા નીવાલા હયે મેરી અસમત મેરી જાનકે સાથ હયે તેરી યહ બાત બીલકુલ વાહીયાત હયે.

પરવેઝ-તો કયા તુ મેરે ચુંગલસે નીકલ સકતી હયે.

તસનીમ-મયે નહીં નીકલ સકતી જાન તો નીકલ સકતી હયે.

પરવેઝ-હરગીઝ નહીં તુ મુજહસે નહીં બચ સકતી.

તસનીમ-મેરા ખુદા મુજહે બચાએગા ઓર તુજહે જહન્નમમેં પહોંચાએગા. (હાથ પકડકર ખીંચતા હયે.)

તસનીમ- ગાના.

દુરદુર કર મત ધર હટ—દુરદુર.
મુંહકર કાલા તોરઝાલા—નાબકાર જા મતકર ચાલા;

બનદ્દરવાલા ખેલ નીકાલા–દુર દુર.
જાનેદે જાનેદે અબ મોહે તુ છોડ મોરા કરવા
પરવેઝા–એ પ્યારી આજારી.
તસનીમ–એ નારી જાજારી.
પરવેઝ–તુ ચંદામેં સુરજ જયેસા–તેરા મેરા જોડા કયેસા.
તસનીમ–કાલા કાલા કુત્તે જયેસા–ભું ભું કરકે દોડા કયેસા.
પરવેઝ–મોહેસે જાના લગન લગાના–રંગ ઉડાના.
તસનીમ–દેવો પુરાના ભુતકાના શકલ દીખાના–દુર દુર
પરવેઝ–નાદાની કયા ઠાની.
તસનીમ–શયેતાની તુફાની.
પરવેઝ–એ જાની આજાની–દુર દુર.

(તસનીમકો પરવેઝ પકડને જાતા હયે યકાયક ગોલી પરવેઝકો આલગતી હયે મરજાતા હયે તસનીમ ખોફ્સે બેહોશ હોતી હયે સબ ડાકુ ભાગ જાતે હયે શાહ હુમાયુફ્ર શીકારકી તલાશમે આતા હયે કે કહાં ચોટ ખાકર ગીરા.)

હુમાયુંફ્ર–મેરી ગોલી શીકારકો ઝુરૂર લગી–તાલાશ કરો કહીં સૈદ ગોલી ખાકર ન ચલા જાએ ઓર અફ્સોસ બાકી રહે જાએ હુએ યહ દો આદમી કયસે પડે હુયે અફ્સોસ મેરી ગોલીને ઇસકો મારા ગરદીશમેથા ઈસકા સીતારા દેખો કયેસી ખુબ સુરત નાઝની હયે હુર હયે યા પરસતાનકી મહજબીન હયે ઓર યહ ઉસકે પાસ કોન પડા હુયે અરે યહતો–પરવેઝ ડાકુવોકા સરદાર હુયે જીસકા મુદ્દતોંસે ઇશતેહાર હુએ ઝાલીમને ઇસ બેકસકો અકેલી પાકર પકડ લીયા હોગા ખુબ હુવા મારા ગયા લોગોંકી ઇસકે ઝુલમો સીતમસે છુટકારા મીલા દેખું યહ ઓરત ઝીનદા હુયે યા મરગઇ શુકર હુએ ઈસકે ગોલી તો નહીં લગી બલકે સદમેસે બેહોશ હોગઇ સીપાહીયો ઇસકો ફોરન શાહી મહલમેં લેજાઓ (સીપાહી તસનીમકો લેજાતે હયે.)

બાબ દુસરા—પરદા પાંચવા.

(કાફુર આતા હયે.)

કાફુર–એ ફ્લક કબકા બોગઝ નીકાલા ખુબ તફ્રકા ડાલા વોહ આકાએ નામદાર જીસકો મંએ બચપનસે કરતાહું પ્યાર

વોહુ છુટગયા દીલ ગમો અલમસે ટુટ ગયા હાએ ઇસસે તો મએ સમુનદરમેં ડુબ જાતા તો અચ્છા હોતા અબ કયા કરૂં કહાં જાઉં ઉસકો કીધર ઢુંઢું કહાં પાઉં યહુ કયા ખબર થી હુમેંયું ફલક સતાએગા દીલે ફીગારપર તીરે અલમ લગાએગા હઝારેં સોબદે નયેરંગીયાં દીખાએગા જીગરકો આતીસે ગમસે જલાએગા હંસા હંસાકે હુમેં ખુબસા રૂલાએગા અગ મેરા આકા મુજહે ન પાએગા તો કાફુર જાન ગંવાએગા હે યહ સામનેસે કોન હુયે આતી કહીં મેરી નઝર ધોકાતો નહીં ખાતી આહા કીસ કદર હાલ પરેશાન હુએ ઝુલફેં બીખરી હુયે કયેસી હએરાન હુએ દેખો વોહુ આગઇ આહુ ઝુરૂર યહ તો ગુલ અંદામ હુયે શાએદ યહભી ડુબનેસે બચગઇ (ગુલઅંદામ આતી હુયે.)

અબયાત.

ગુલઅંદામ—ખુદાયા હીજરે મલેકામેં અજબ સખતી ઉડાઇ હુયે
સીતમને આકે ઘેરા હુયે દોહાઈ હુયે દોહાઇ હુયે
મએં ટુકડે દીલકા ખાતીહું જીગરકા ખુન પીતીહું
અજબહી સખત જાહું મએં ન મરતીહું નજીતીહું.

કાફુર—બીગુલનદામ સલામ હાઝીર હુયે યહ ગુલામ.

ગુલઅનદામ—હુએ કોન કાફુર તુ કહાં તુજહે દેખકર મેરી જાનમે જાન આગઇ ગોયા કોઇ નેમતે ગેર મોતરકકેબા મીલગઇ.

કાફુર—ગુલઅંદામ સુરત બેબીહાલમ મપુરસ યહી હાલ મેરભી હુયે ઓર બસ દોસતોંસે ફુરકત હુઈ અફસોસ યહ હાલત હુઈ હુમ વોહુ બલા હુયે કે સમુંદરનેભી હુમે નહીં લીયા ઠોકરે ખાનેકેલીએ છોડદીયા ઈસ અરસેમેં જો મુસીબતેં ઉઠાઈ હુયે દીલહી જાનતા હુયે બીસમીલકી મુસીબત કાતીલહી પહેછાનતા હુયે પર સુકર હુયે તુમસે મુલાકાત હુઇ જીનેકી બાત હુઇ.

ગુલઅંદામ—બસ કુછ અએસીહી મુસીબત હુયે તુ ખુદ દેખ જો કુછ હાલત હુયે ખબર નહીં શાહઝાદીકી કયા હાલત હોગી ઓર ફીરોઝ બેચારેકી કયા ગત હોગી.

કાફુર—ગુલઅંદામ રંજ ન કરો દીલકો સંભાલો મમેંને સુના હુયે કે શાહઝાદી તસનીમ ઈસ જગહકે બાદશાહ હુમાયુંફરકે મહલમેં હુયે ખુદાજાને કયુંકર ઉસકે દામમે ફંસગઇ ખએર બહેર હાલ કોઇ છુડાનેકી તદબીર કરની ચાહીએ ઇસ કામમે તાખીર ન કરના ચાહીએ.

ગુલઅંદામ—સુકર હુયે કે ઇસકદર અરસેમે એક ખુશ ખબરી સુનનેમેં આઈ મગર ખુદા જાને ફીરોઝ કહાં બહેતા હુવા ચલાગયા જીતા હુયે યા નસીબે દુશમના મરગયા.

કાફુર—ગુલઅંદામ ખુદાને યહ દીન દીખાયા હુયે તો ઉસેભી દીખાએગા અગર મનઝુરે ખુદા હુયે તો ફીરોઝકા પતાભી મીલજાએગા ઇસવકત શાહઝાદીકી રીહાઇકી તદબીર કરો, વોહ દેખો સામનેસે માલન આતી હુયે શાએદ શાહી મહલમે જાતી હુયે કીસી તરહ તુમ ઇસસે દોસતાના ગાંઠલો ફીર જૈસા હોગા દેખા જાએગા. (માલન ચમપા આતી હુયે.)

ચમપા— ગાના.

માલનયાં કાહે ખડીહો ચલકે બનાઓનાહાર
પહેને દીલદાર પરી રૂખસાર
બેલા ચમબેલી જુહી મયે લાઉં
ફુલોંકે ગુનધકે ગહેના બનાઉં
ઇધર લટકા ઉધર લટકા ફીરે પહેને હુવે યું કામનયાં.

ઝબાની.

ગુલઅંદામ—સલામ બી માલન દેખા હુઝુરકા જોબન.

ચમપા—અએ છોકરી ઇસકદર બાતેં ન બના મુજહે ચુટકીયોમે ન ઉડા તુ કયું હયેરાન હુએ તેરા હાલ કયું પરેશાન હુએ ઓર ઇસ જવાનીમે કયું ઘર બાર છોડ દીયા હુએ કયું જોગ સાધા હુએ.

ગુલઅંદામ—કયા ફલક સતાઇકા હાલ પુછતી હો કયું જલે ફફોલે ફોડતીહો મેરી દાસ્તાન બડી દાસ્તાન હુયે જીસસે અકલ હએરાન હુયે કોઈ વકત સુનાઉંગી અપને હાલે ઝાર પર રૂલાઉંગી અફસોસ કોઇ નહી પુરસાને હાલ હુયે જાનકો વબાલ હુયે. (રોતી હુયે.)

ચમપા—એ ગમઝદા મહજબીન ઝુરૂર તુ કીસી બુરજે શરાફત કાસીતારા હુએ કીસી જાહો જલાલ વાલેકી માહપારા હુએ મુજહે તેરી હાલત દેખકર રહમ આતા હુયે દીલ ભર આતા હુયે અગર કુબુલ કરે તો મયે હરતરહ તઇયારહું.

ગુલઅંદામ—મસલ હુયે કે ઉંઘતેકો ઠેલનેકા બહાના મીલા મએ તુમ્હારી હમ દરદીકી શુકર ગુઝારહું તુમ્હારી બુઝુરગાના મોહબ્બતકી ખ્વાસતગારહું મગર ઝરા યહ તો બતાઓકે તુમ ઇસ વકત કહાં જા રહીહો.

ચમપા—અએ લડકી મયેં શાહી માલનહું હમારા બાદશાહ ખુદા જાને કહાંસે એક હુસીન ઔરત પકડ લાયા હુયે ઉસકા વાલઔ શૈદા હુયે, મગર વોહ કીસીતરહ નહીં માનતી ઉસકો ગુલામકે બરાબરભી નહીં જાનતી મએં ઉસકે વાસતે હાર બનાકર લેજાતીહું ઇસ વકતભી વહીં જાતીહું.

ગુલઅંદામ—તો કયા તુમ ઈસકદર મેહરબાની કર સકતીહો કે મુજહેભી વહાં લેચલો.

ચમપા—લડકી વહાં કીસીકા ગુઝર નહીં હોસકતા પરીનદાતક પર માર નહીં સકતા.

ગુલઅંદામ—મેરી અચ્છી માલન જહાં ઇસકદર કરમ હુયે તો એક ઓર મુસ્તઝાદ સહી.

ચમપા—મુજહે તુમસે ઝીયાદા મોહબ્બત હોગઇ ખુદા જાને કયું ઉલફત હોગઈ અચ્છા લીએ ચલતીહું અગર કોઇ પુછે તો કહુંગી મેરી ભતીજી હુયે ઓર તુમભી કહેના હાં.

ગુલઅંદામ—બહોત અચ્છા મૈ કહુંગી આપ ખાતીરજમા રખીયે.

(દોનો જાતી હએ.)

કાફુર—ખુદા કરે શાહઝાદી મીલજાએ ઓર દુશમનોંકે ફંદેસે નીકલ આએ મયેભી જાતાહું સરાએ મેડેરા લગાતાહું ઓર મકરકા જાલ ફેલાતાહું. (જાતા હયે.)

બાબ દુસરા—પરદા છઠા.

(જંગલ.)

ફીરોઝ— ગાના.

કોઈ સુનલો ફસાના મેરા—મેરા હાલ હુવા હયે કયેસા
સુનો સુનો અયે નેક ફરીશતો સુનો મેરા આઝાર
કહાં ગયા મેરા દીલદાર મૈ હું લાચાર-હયે દીલ બીમાર—કો.
આઓ આઓ એ આસમાની તારો કરો મેરી ઇમદાદ
હુવા હાએ યહ કયા બેદાદ સુનો ફરીયાદ મૈહું નાશાદ—કોઇ.

શેઅર.

એક અરમાભી મેરે દીલસે નીકલને ન દીયા
કએદમેં અએસા ફંસાયા મુજહે હીલને ન દીયા
ચુપકેહી ચુપકે મુજહે સોઝે નેહાંને ફુંકા
ઇશકે જાનાને મગર હાએરે જલને ન દીયા
હાથ એક અએસા લગાયા કે સંભાલને ન દીયા.

ઝબાની.

આહ મયેં ઝીનદા બચા તો કીસકામ જબ નહી પહેલુમે વોહ ગુફામ અએ મરગે નાગહાની તુ કયું ન આઇ મયેને કયા કી તુજહસે બુરાઇ કયા મૌતકોભી આશીકે ના કામપર રહમ નહી આતા અએ ખુદા તુભી મેરી મુસીબત નહીં સુનતા અએ જંગલકે નૌનેહાલો કુછ મેરે નૌનેહાલકીભી કુછ ખબર હુયે અએ નસીમે સેહરી મેરા આરામે જા કીધર હુયે અએ ઝમીન કયા તુજહપર ઉસને કમ નહીં રખા અએ આસમાનકે રોશન સીતારો તુમનેભી ઉસકો નહી દેખા આહ કોઇ જવાબ નહી દેતા યા ઇલાહી યહ કયા હુયે માજરા આ અએ અજલ મયેને તેરી બહોત તારીફ સુની હુયે કે તેરી સુરત બહોત મોહની હુયે તુ હમેશા બુરે વકત કામ આતી હુયે ન કામોંકો શાદ કામ બનાતી હુયે આહ કયા કરૂ કહાં જાઉં ઇસસે યહી બેહતર હુયે કે મરજાઉં.

ગાના.

દીલે મુઝતરકો લેકર ચલે જાએંગે
મુંહસે બોલે ચાહે ન બોલે-તેરે કુચેમેં આકર ચલે જાએંગે
હો બલાસે ન કભી વોહ બુતે બદખુ અપના
ન ચલે ગર નહીં ચલ સકતા હુયે જાદુ અપના
આંખે અપની હુયે જીગર અપના હુયે આંસુ અપના
ફેંક દેંગે ઇસે હમ ચીરકે પહેલુ અપના
તુજહપે કાબુ નહીં દીલપર તો હુયે કાબુ અપના
દીલપે ખનજર લગાકે ચલે જાએંગે—દીલે.

ઝબાની.

અએ આસમાનકે ચમકતો હુવે તારો ગવાહ રહેના કે ફીરોંઝકે દીલમે મરતે વકત શાહઝાદી તસનીમકી યાદથી અએ બનકે હરે ભરે દરખતો શહાદત દેના કે મરતે મરતે હીજરે જાનામે ફરીયાદથી અએ નસીમે સહરી અગર તેરા ગુઝરહો તો કહેના કે ફીરોઝ હીજરકી તાબ ન લાકર મરગયા તેરે સદકે હોકર ગુઝર ગયા પ્યારી તસનીમ તેરા દીલ બહોત નાઝુક હુયે ઇસ ગમકી તાબ ન લાએગા દીલકા: કેવલ યહ સદમાં સુનતેહી કુમ લા જાએગા લેકીન પ્યારી મેરા ગમ ન કરના. મુજહે દીલસે ભુલા દેના અગર હોસકે તો મેરી તુરબતપર દો ફુલ ચડાદેના વરના ફાતેહાકે લીએ ઝુરૂર હાથ ઉઠાકે કહેના.

અબયાત.

હાલ યહ હોગયા મુસીબતમે–ખુબ સદમે ઉઠાએ ફુરકતમેં
આગલે મીલ્લે અયે ખીયાલે યારૂ દેર કુછભી નહીં હયે રૂખસતમે
અબકે બીછડે મીલેંગે જન્નનમેં.

ઝબાની.

અએ ખંજરે આબદાર બસ તુહી મુજહે ઇન ગમોંસે નજાત
દે દીલકો સદમોંસે છુડા.

બએત.

સીનઓ દીલ હસરતોંસે છાગયા
બસ હુજુમે યાસ દીલ ઘબરા ગયા.

ઝબાની.

રૂખસત પ્યારી રૂખસત. (ખંજર નીકાલકર મારલેના ચાહતા હયે પાછેસે કોઇ શખસ આકર હાથ પકડ લેતા હયે.)

શખસ–અએ શખસ નાઉમીદ નહો ખુદાકી ઝાતપર ભરોસા કર.

ફીરોઝ–અએ ઝાલીમ મુજહે ન સતા હીજ્રકે સદમે ઉઠાનેકો નહીં જીયા જાતા જબ પાસ નહી દીલ આરામ તો અએસે જીનેકો સલામ.

શખસ–ખુદાકી કુદરતમેં કુછ કમી નહીં તુજહે મયુસ રખે વોહ અએસા ગની નહીં.

ફીરોઝ–તુ કોન હયે જો મુજહે જલાતા હયે એસે વકતમેં સતાતાહે.

શખસ–દેખલે મએં કોનહું.

ફીરોઝ–હુએં કોન કાફુર તુ કહાં.

કાફુર–જહાં આપ મએંભી વહાં (દોનો લીપટ જાતે હયે)

બાબ દુસરા—પરદા સાતવાં.

(રાસતા.)

ફીરોઝ–અએ પ્યારે કાફુર તેરી તરફસે મેરી જાં બખશી હુઇ અગર તુ ઇસ વકત ન આતા તો મેં ઝુરૂર જાનસે ગુઝર જાતા લેકીન શુકર હયે શાહઝાદી સહીહ સલામત હયે બીલકુલ તનદુરૂસ્ત હયે.

કાફુર–જનાબે વાલા મે ગુલઅંદામકો મહેલોંમેં પહોંચાકર આપકી તાલાશમે નીકલા શુકર હયે ખુદાકા કે આપકો

પાલીયા પાલા મારલીયા ઓર શાહઝાદી આપકી કુરકતમેં બે કરાર હુયે ઓર બાદશાહકે કએદમે ગીરફતાર હુયે ઓર ઉનોનેભી કઈ દફઆ અએસા ઇરાદા કીયા હુયે સમજહા સમજહાકર બચા રખ્ખા હુયે અબ જલદી કીજીએ.

ફીરોઝ—લેકીન વહાં ગુઝર કયું કર હોગા કીસતરહ કામ બનેગા.

કાફુર—આપ ઇતમીનાન રખીયે સબ બંદોબસ્ત હોજાંએગા ખુદા મુસીબતસે નજાત દીલાએગા સોસનને શાહઝાદીકો બીમાર બતાયા હુયે મકરકા જાલ ફૈલાયા હુયે બાદશાહને હુઝારોં તબીબોંસે ઇલાજ કરવાયા લેકીન કુછ ન હોસકા ઓર ઇસતેહાર દીયા હુયે કે જો શખસ શાહઝાદીકો અચ્છા કરેગા વોહ જો તલબ કરેગા વોહી દુંગા અબ આપ ચલકર હકીમ બને શાહઝાદીકો અચ્છા કરે ઓર બાદ સહેત શાહઝાદીકો માંગે.

ફીરોઝ—વલ્લાહ કયા તરકીબ નીકાલી હુયે ગોયા મુરદેમેં જાન ડાલી હુયે.

કાફુર—તો અબ દેર ન કીજીએ ગુલઅંદામ ઇનતીઝામ કરતી હોગી અએસે વકતમેં તાખીર બુરી હોગી.

ફીરોઝ—ચલો જલદી ચલેં.

કાફુર—ઓર શાહઝાદીકો લે.

શએર.

ફીરોઝ—હો યાસમે ઉમીદભી કુછ કુછ મીલી હુઇ
પુછો હમારે દીલસે મઝા ઇનતેઝારકા.

(દોનોં જાતે હયેં.)

બાબ દુસરા—પરદા આઠવા.

(જલાલશાહ ડાકુકી જહોપડી;)

જલાલશાહ— ગાના.

મયેં હું કાલા માર લગા તાર કરૂં ખ્વાર
જીસે ચાહું મયેં એકબાર
ધનતર ચલાઉં મનતર ચલાઉં અનતર ચલાઉં.
ફુફુનાર—મયેં હું.

ફીતરત ફનકર નીતનએ છલબલ
સીયાના મસતાના દાના અપને ઢંગકા હું ઇનસાન
યહ શએતાનેકે કાટું કાન હાં એસાહું મક્કાર-મેહું.

ઝબાની.

મેરે ફંદેસે કોઇ નીકલ સકતા હયે મેરે વારસે કોઇ નીકલ સકતા હુયે મયે વોહ બલાએ બેદરમાં હું કે જીસકો તાકા ઉસકો સૈસોમે મારા જીસપર હાથ ડાલા ઉસકો તારીક ગારમે ઉતારા અએ જાનેમન આજ એક ગીરફતારે રંજો મેહન ઇસ ગુલશને ફનામે કદમ ધરનેવાલા હયે હમારે દામે બલામે ફંસને વાલા હયે મુજહે અભી ઉસકી ખબર મીલી હયે ઓર બહોત મોતેબર મીલી હયે.

બીબીકમાલ-ફીર કયા કહેના હયે અબ ઝુરૂર ઉસકો ફાંસો અએ મૌકા પાકર મારભી ડાલો મગર સચ કહેના મએં કએસી ફીતનએ રોઝગારહું હરબાતમેં તુમારી મદદગારહું ઇનસાનોંકો માર ડાલના બાએ હાથકા ખેલ હએ કયું કે મલેકુલ મોતસે હમારા મેલ હુએ.

જલાલ-અરે ચુપ ચુપ વોહ આ રહે હએ. (કાફુર ઓર ફીરોઝ આતે હયે જલાલશાહ તસબીહ ફીરાતા હયે.)

કાફુર—અએ પીરસાહેબે કમાલ હમારા હાલ હયે તકાનસે બેહાલ અગર ઇનાયત કીજીએ તો હમ યહાં રાતભર ઠહેર જાએ, ઓર સુબહકો અપના રાસતાલે.

જલાલ-નહીં જનાબ યહાં દુનયાંદારોંકા કયા કામ હયે યહાં ઝાહીદોંકા મુકામ હયે.

ફીરોઝ-આપકા ઇસમે કયા નુકસાન હયે અગર ઇજાઝત દીજીએ તો એહસાન હયે હમ આફત ઝદે હયે મુસીબતકે મારે હયે.

જલાલ-તુમારી ગરી બુલ વતનીપર રહમ આતા હયે વરના બન્દા યહાં કબ કીસીકો ઠહેરાતા હયે અચ્છા રાતકો યહાં ઠહેરો ઓર સુબહકો ચલે જાઓ.

કાફુર-અચ્છા હુઝુર હમે હયે દીલો જાનસે મનઝુર (કાફુર જાગતા હયે ફીરોઝ સોતા હયે.) ખુદા જાને કયું દીલ પરેશાન હએ ખ્વાહ ખલજાન હએ ફીરોઝકો તો સોનેદું ઓર મે જાગતા રહું ઇન લોગોંસે મુજહે ખટકા હએ શાએદ કુછ ધોકા હએ (ઢોંગસે સોજાતા હયે.)

જલાલ-યહ સોજાએ તો હમ અપના કામ બનાએ આદમી માલદાર હયે શાએદ કોઇ તાજદાર હયે એક તરફ મએં જાઉં

દુસરી તરફ તુમ જાઓ એકકો મઔં દુસરેકો તુમ અહમકા રાસ્તા દીખાઓ.

કાફુર–યા ઈલાહી યહ કયા ઇસરાર હુયે જબહી મેરા દીલ બેકરાર હુએ અચ્છા હુવા જો મૈંને સૌચા વરના ગઝબહી હોજાતા અબઇને કરીશમા દીખાતાહું ઇનકી બદમ આશીયોંકા મઝા ચખાતાહું ઇસ જહોપડીમેં આગ લગાતાહું ઔર ફીરોઝકો લેકર નીકલ જાતાહું (જહોપડીમે આગ લગનેસે સબ આગ બુજહાતે હુયે ઔર કાફુર ફીરોઝકો લેકે નીકલ જાતા હુયે.) હુઝુર ભાગીએ હમને બડા ધોકા ખાયાથા કીસમતને ડાકુઓંમેં લાફંસાયાથા અબ યહાંસે ચુપકે ચલદો ઔર ઇન બદમ-આશોંકો જલને દો (દો નો ચલે જાતે હયે.)

ડરાપસીન.

બાબ તીસરા–પરદા પહેલા.

(શાહહુમાયુન ફરકા દરબાર.)

ગાના.

રામીશગર–રહે સરવરકે જમજમ સરપર પુરઝર તાજેમેહુરે મુનવ્વર
ચમચમ ચમકે હર પલછીનપર સુરજ ચંન્દરસેભી બડકર
સારે જહાંકે હુકમ રવાપર હુકમ તેરાહો બંદા પરવર
હમદીલ મીલકે ગાએ બજાએ નાચ દીખાએ દીલકો લુભાએ
ખુશહો હો કે કહે દરબારી ધાધા કીટકીટ ધુમ કીટધા
તકધીન કીટ તીક ગીદદી ગીનધા

(બાદશાહકા આના)

ઝબાની.

ચોબદાર–હુઝુરે આલીકા બલન્દ એકબાલ દુશમન રહે પામાલ એક હકીમ કહીસે આયાહુયે બારયાબીકી આરઝુ રખતા હુયે.

હુમાયુંફર–અભી બુલાઓ ફોરન હાઝીર કરો (ચોબદાર હકીમકો લાતા હુયે) હકીમ સાહેબ આપકા કહાં મકાન હુયે કયા પતા નીશાન હુયે.

હકીમ–ખનુમાં બરબાદોંકા કયા પતા કયા નીશાન જહાં બેઠ ગએ વોહી હમારા મકાન દુનયાંમેં ફીરના હમારા કામ હુયે ગુમનામો નીશાં હમારા નામ હુયે.

હુમાયુંફર–ખૈર જીસ ગરઝસે હકીમોંકી દરબારમેં તલબી હુએ વોહ સીરફ ઇતની હુએ કે મલેકા બહોત બીમાર હુયે

ખુદા જાને કયા આઝાર હુએ હઝારોં તબીબોંને ઇલાજ કીયા મગર કુછ ફાએદા ન હુવા મજબુર હોકર મએંને ઈશતેહાર દીયા કે જીસ શખસકે ઇલાજસે શફા હોગી ઉસકી ઇનાયત લાઇનતેહા હોગી ઇસકદર ઝરોમાલ દુંગા કે નીહાલ કરદુંગા; જો માગેગા વોહી પાએગા.

હકીમ–મરીઝકા હાલ તો દેખનેસે માલુમ હોગા ઉમ્મીદ હુએ કે ખુદા શફાદેગા લીકીન એક અરઝ હયેકે હુઝુર મુજહે કોલ દેંગે કે બાદ સેહત મલેકએ આલમ જો મએં માંગુંગા વોહી પાઉંગા.

હુમાયુંફર–બેશક મેં કોવલ દેતાહું ઓર ઝુરૂર કોલકો પુરા કરૂંગા જો માંગોગે દુંગા મરદોંકા કોવલ જાનકે સાથ હયે જાનસે જાઉ મગર કોવલ ન જહુઠા હોગા ગરઝબાનદી હુએ તો ફીર વાદાભી પુરા હોગા.

હકીમ–બેહતર હયે અબ દેર ન કીજીએ મુજહે મરીઝકો દીખલાઇએ ઇનશા અલ્લાહ જલદ શીફા હોગી.

હુમાયુંફર—અયે વઝીર બાતદબીર દેર નકરો જલદ હકીમ સાહેબકો મહલમે પહોંચાઓ મલેકએ આલમકો દીખલાઓ.

હકીમ—મગર હુઝુર એક શરત હુએ ઝુરૂર કે બન્દેકો તખલીયા હુએ મનઝુર.

હુમાયુંફર—જીસ તરેહ હકીમ સાહેબ ફરમાએ તામીલહો: ઇસિ હુકુમમે તાજીલહો.

બાબ તીસરા પરદા–દુસરા.

(રાસતા.)

શમશાદ–(આકર) મીઝાજે શરીફ મએંભી કયા આફતે રોઝ ગારહું ઓર કયસે કયસે ઉલ્લુ ફંસાતાહું અપને ટકે સીધે કરતાહું મસલ મશહુર હુએ શયેતાનસે કોઈ કીતનાહી ભાગે વોહ રહેતા હુએ આગેકા આગે સામનેસે આડે મીરઝા આતા હયે વોહ તીરછે મીરઝાકી લડકી મુમતાઝપર આશીક હુએ અબ ઇસકો ઓર ચકમાં દેતાહું ઓર તીરછે મીરઝા તો ઉસકી બીબી ફીતનાપર શૈદા હયે ઉસકો દુસરી તરેહ બનાતાહું (આડે મીરઝા આતા હયે) મીઝાજે શરીફ.

આડેમીરઝા—મીઝાજે શરીફ કહીએ મીયાં શમશાદ ઉસ રોઝ તો વોહ આફતે જાં ખુબ ધોકા દેકર નીકલ ગઇ.

સ્મશાદ—બીલકુલ ઇસ તરહ જયસે કોઈ રંડી અપને ચાહને વાલેકો છોડકર કીસે સંનડે આશનાકે પાસ ચલી જાતી હયે મગર કયા મુઝાએકા હએ વોહભી અંદાઝો માશુકાના હયે વોહ તો આપપર જાનસે ફીદા હએ નીકાહપર રાઝી હયે.

આડેમીરઝા—નીકાહ કરનેપર રાઝી હયે કયા તુ સચ કહેતા હયે.

સ્મશાદ—બીલકુલ સચ કહેતાહું બલકે જો કહેતાહું કર દીખાતાહું.

આડેમીરઝા—અચ્છા ફીર કબ.

સ્મશાદ—કલ તુમ ખુબ બન સંવરકર નીશાનકા હાથી બનકર આના ઓર અપને યારકો ગલે લગાના.

આડેમીરઝા—અચ્છા તો મે અબ જાતાહું લે યહ તેરી ફીસ.

(દસરૂપૈકા નોટ દેતા હયે)

શમશાદ—દેખા ઇજાનીબકા ચકમાં હઝરત મીઝાજે શરીફ.

તીરછેમીરઝા—(આકર) મીઝાજે શરીફ મીયાં સ્મશાદ.

શમશાદ—મીઝાજે શરીફ અબ ઇસેભી ઉલ્લુ બનાતાહું અજી—હઝરત મએ તો આપહીકે પાસ જાતાથા ખુબ હુવા જો આપ મીલગએ.

તીરછે—કયું ખેર તો હયે.

સમશાદ—અજી જનાબ આપકી માશુકા બલંદ અતવારને ભેજાથા યાને આપકા સીતારા નજીસ બુરજે અકરબસે નીકલકર હીમાલીયા પહાડકી ચોટી પર જાકર ચમક ગયા અબ કયા હએ દરીયાએ ગોમતીકા પુલ ટુટ ગયા લીજીએ વોહ આપસે નીકાહ કરને પર તઇયાર હયે કલ આપ મેરે મકાનપર આ જાઇએ—વસલે યારકે મઝે ઉડાઇએ.

તીરછે—મીઝાજે શરીફ (દસ રૂપીએ દેતા હયે.) અચ્છા બન્દા રૂખસત કલ ઝુરૂર ઓરભી દુંગા.

શમશાદ—અબ મેં ઉનકી બીવી ફીતનાકો ખર કરતાહું ઓર મુમતાઝકો સમજહાતાહું ઈનકા નીકાહ મુમતાઝકે સાથ આડે મીરઝાકા નીકાહ ફીતનાકે સાથ પઢાતાહું ઓર ખુબ ઉલ્લુ બનાતાહું.

બાબ તીસરા—પરદા તીસરા.

(તસનીમકા બીમાર નજર આના સહેલીયોંકા દીલ બહેલાના)

ઝબાની.

(૧) સહેલી—શાહઝાદી સાહેબા હરવકતકે જી જલાનેસે ફાએદા ખ્વાહમખ્વાહ તનકો ધુલાનેસે ફાએદા—ઝરા હંસીએ બોલીએ દોઘડી બાગકી સૈર કીજીએ દેખીએ યેહ આપકી કયા કયેફીઅત હયે નસીબે દુશમના કયા બુરી હાલત હયે.

(૨) સહેલી—હયે હયે કયા ઝરાસા મુંહ નીકલ આયા કયા નખલે જવાનીમેં યહી ફુલ આયા ખુદાકે વાસતે ઉઠીએ બાતેં કીજીએ હરવકતકે પડે રહેનેસે તબીઅત પરેશાન હોગી ખ્વાહમખ્વાહ તકા નહોગી.

તસનીમ—આરામ તો કીસમતહીમે નહી લીખા હયે જો કુછ તકદીરમેં હયે વોહ ઝુરૂર હોગા તુમ યહાંસે જાઓ ઝયાદા ન સતાઓ કયસા દીલ બહેલાના ઓર કીસકી સૈર યહાં તો દીલ હયે ઝીન્દગીસે સૈર.

શએર.

વોહ વલવલા વોહ શોક વોહ હાલત નહીં રહી
જબ દીલ નહીં રહા તો નઝાકત નહીં રહી
આહ મુજહે તડપનેકી એજાઝત નહીં ગમોંસે દમ લેનેકીભી ફુરસત નહીં.

શએર.

ન તડપનેકી એજાઝત હયે ન ફરયાદકી હયે
ધુટકે મરજાઉં યહ મરઝી મેરે સઈયાદકી હયે

ગુલઅંદામ—શાહઝાદી સાહેબ હકીમ સાહેબ આતે હયેં નબઝ દેખના ચાહતે હયેં.

તસનીમ—ખુદા જાને કીતને હકીમ આએ ઓર કીતને ચલેગએ દરદે દીલકી દવા કીસીસેભી નહી હુઇ.

ગુલઅંદામ—નબઝ દીખાનેમેં કયા નુકસાન હયે આપકા કીધર ધીયાન હયે. (સહેલીયોંસે) તુમ સબ ઈસવકત જાઓ મયેં હકીમ સાહેબકો બુલાતીહું ઓર શાહઝાદીકો દીખાતીહું (સહેલીયાં જાતી હયે હકીમશાહેબ આતે હયેં શાહઝાદી સોઈ હયે ગુલઅંદામ પાસ ખડી હયે.)

તસનીમ- ગાના.

કાસે કહુ આલી બીરહાકી બતીયાં
બીરહાકી બતયા આલી બીરહાકી બતીયાં-કાસે.
સજન મોહન બેકલ કેરદીની
તનમન લેકર પરીત નકીની-કીની-કીની-કીની
ન કરતે બતીયાં ન લીખતે પતીયાં
ધડકત છતીયાં ફડકત અંખીયાં હંસતી સખીયાં
પલછીન મનકો કલ નપડત મોરે
પ્યારે પીતમ બીન દીન રતીયાં-કાસે કહુ.

તસનીમ-મરીઝે ઇશકપર રહેમત ખુદાકી
મરઝ બડતા ગયા જુંજું દવાકી
મરીઝ ઈશકકો તબીબસે કયા કામ ઇસ મરઝકા મોત હુયે અંજામ કયું મેરે દીલકો જલાતે હો ખ્વાહમખ્વાહ સતાતેહો.

હકીમ-અલ્લાહ અલ્લાહ ઈસકદર બે એતેનાઈ આશીકે શયેદાસે ઇસકર કજઅદાઇ યહભી હુયે એક શાને દીલરૂબાઇ ઝરા આંખે ઉઠાકર દેખો ઇધર તો ધીયાન કરો.

તસનીમ-હકીમ સાહેબ તશરીફ લેજાઇએ તકલીફ ન ફરમાઇયે મુજહે વોહ મરઝ હુએ જીસકા ઇલાજહી નહીં હુયે.

ગુલઅંદામ-શાહઝાદી સાહેબા અયેસા કોનસા મરઝ હુયે જીસકી દવા નહી વોહ કોનસા દુખ હુયે જીસકા ચારા નહીં.

હકીમ-અદાસે દેખલો જાતા રહે ગીલા દીલકા બસ એક નીગાહપ ઠહેરા હુએ ફૈસલા દીલકા.

તસનીમ-આહ હકીમ સાહેબ આપ ઈલાજ કરને આએ હુયે યા ઈસકજતા ને અચ્છા કરને આએ હુયે યા જલાને ખુબ મુઝદા બાદ અએ મરગ ઇસા આપહી બીમાર હુએ આપ કયા ઇલાજ કરેંગે.

હકીમ-પ્યારી તસનીમ અબ ઝીયાદા ન સતાઓ ઝરા આંખ ઉઠાઓ નઝર મીલાઓ.

તસનીમ-હુયે યહ કયા ગુફતગુ હુએ હકીમ અજબ ઉલ્લુ હુએ (ખફા હોકર ઉઠતા હયે) હુએ કોન પ્યારે ફીરોઝ.

ફીરોઝ-જી હાં વોહી દીલસોઝ (દાનો લીપટ જાતે હયે)

ગુલઅંદામ-(હંસકર) કયું દેખા પ્યારી શાહઝાદી એજાઝે મસીહાઇ કીસકદર મોવસ્સર નીકલી મેરી દવાઇ કયા જલદ

હુવા આરામ અબ તો મીલગયા આપકા દીલારામ
ખુશી હયે હર રંજકા અનજામ.

તસનીમ—પ્યારી ગુલઅંદામ તેરે શુકરએ મે કાસીર હુએ ઝબાન મેં હું ઝેરે બારે એહસાન તુને વોહ કામ કીયા હુએ ગોયા મુજહકો મોતકે મુંહસે નીકાલ લીયા હુએ પ્યારે ફીરોઝ તુમસે ઈલાહેદા હોકર મએંને ઇસકદર મુસીબતે ઉઠાઇ કે ખુદા દુશમનકોભી ન દીખાએ જંગલોં ઓર પહાડોંમેં ફીરના ડાકુઓંકે જાલમેં ફંસના ધોબી કે દામમેં આના ખુદા જાને કયા કયા મુસીબતેં ઉઠાઇપર શુકર હયે ખુદાકા કે તુમકો દેખા અંજામ બખયેર હુવા.

ફીરોઝ—પ્યારી મેં સબ સુન ચુકાહું મએંભી ઇની મુસીબતોંમે મુબતીલાથા ખુદા જાને તુમારે ફીરાકમેં કયા કયા અલમ ઉઠાએ તુમને ખુબ ઈશક બાઝીકે મઝે ઉડાએ.

તસનીમ—યહ કયા કહા મુજહે બેવફા બનાયા હાએ તુમહી જબ અયસા કહોગે તો મેરી ફરયાદ કોન સુનેગા.

ફીરોઝ—હયે પ્યારી ખફા હોગઇ હંસી હંસીમેં બીગડ ગઇ.

તસનીમ—આપકી અચ્છી હંસી હયે કીસીકા દીલ જલે ઓર આપ ખુશ રહોં.

ફીરોઝ—પ્યારી ખતા હુઇ મોઆફ કરો દીલ સાફ કરો મએં તો હંસતાથા કયું પ્યારી મોઆફ કીયાના (બોસા લેતા હયે)

તસનીમ—(હંસકર) અલગ હટો, તુમ્હે શરમ નહીં આતી હમેં અયસી દીલ લગી એક આંખ નહીં ભાતી.

ગુલઅંદામ—હુઝુર દેર ન કીજીએ કહીં રાઝ ખુલજાએ તો બના બનાયા ખેલ બીગડ જાએ.

ફીરોઝ—હાં સચ હયે પ્યારી અબ મએં જાતાહું બાદશાહસે ઈનઆમમેં તુમકો માંગતાહું ઓર તુમારે વાલીદકોભી બુલાતાહું કયું કે ઉનકા હોના ઝુરૂર હુએ કહો તુમકો મનઝુર હુએ.

તસનીમ—જૈસી તુમારી ખુશી મએં હું હર તરહસે રાઝી જાઓ પ્યારે ખુદાહાફીઝ (ફીરોઝ જાતા હયે)

બાબ તીસરા—પરદા ચોથા.

(શમશાદકા મકાન.)

શમશાદ—આજ રોઝે સઇદ હુએ જીસકી તમન્નામે સૈકડોં સર પટક પટકકર મરગએ જાનસે ગુઝર ગએ મગર નસીબ નહુવા

જનાબ આપ બડે ખુશ નસીબ હુયે કે ઇસકદર જલદ દાવોં ચલગયા આપકા માશુક આપકો મીલગયા વો દેખીએ આપકે દોસ્ત આડેમીરઝાભી તશરીફ લા રહેહુયે.

તીરછેમીરઝા—મીઝાજે શરીફ.'

શમશાદ-આપ દોનો દોસ્તોંકા એક સાથ નીકાહ હોતા હુયે બસ અબ ઝરાસા વકફા હુયે મએં જાતાહું ઓર માશુકોં વો કાઝી સાહેબકો બુલાલાતાહું (શમશાદ જાતા હુયે)

આડેમીરઝા-મીઝાજે શરીફ ખુબ દોનો દોસતોંકી ખાના આબાદી હુઇ.

તીરછે-સીરફ શમશાદકી બદોલત હકીકતમેં બડા ખએર ખ્વાહ હુયે ઉસ ઝાલીમકો રાહપર લાના ઇસીકા કામ હુયે.

આડે-અજી આફતકા પર કાલા હુયે આશીકોંકે મીઝાજકા થરમામીટર આલા હુયે (કાંઝી ઓર દોનો ઓરતે નકાબ ડાલકર આતી હુયે.)

કાઝી-મીઝાજે શરીફ અબ ઝીયાદા દેર અચ્છી નહીં નેક કામમેં તાખીર અચ્છી નહીં.

તીરછે-ફીર કયા દેર હુયે યહાં ખુદ જલદીમેં ખએર હુયે.

કાઝી-(હાથ મીલાકર) ઇલાહી જબતક દુનયાંમે બેવકુફી ઓર હેમાકત હુયે ઓર ઝમીન પર રંડીયાં બાકી હુયેં યહ જોડભી બાકી રહે.

આડે-(અપની બીવી ફીતનાસે) પ્યારી અબ તો સુરત દીખાઓ.

તીરછે-(અપની બેગી મુમતાઝસે) જાની ઝીયાદા ન જલાઓ.

કાઝી--હાં હાં બીબીઓ નકાબ ઉઠાઓ અપને આશીકોંકો સુરત દીખાઓ.

મુમતાઝ-(નકાબ ઉલટકર) મીઝાજે શરીફ આડે મીરઝા ઓર મીરછે તીરઝા.

ફીતના-(નકાબ ઉલટકર) મીઝાજે શરીફ (દોનોં હેરતમે રહે જાતેહુયે.)

કાઝી—(દાડી નીકાલકર) મીઝાજે શરીફ (શમશાદ ઉનકી નકલ કરતા હુયે)

બાબ તીસરા—પરદા પાંચવા.

(શાહી મહેલ.)

હુમાયુંફર-હકીમ સાહેબ આપને મેરે ઝખમે દીલકો મરહમ લગાયા મુરદા આરઝુઓંકો જગાયા પઝ મુરદા દીલકો

ઝીન્દા બનાયા જો ઇસકદર જલ્દ શાહઝાદીકો અચ્છા કીયા અબ જો માંગીએ મયેં વોહી દુંગા કૌલસે ન ફીરૂંગા.

ફીરોઝ–હુઝુર કયા ફરમાતે હયેં ખુદાકી મરઝી યહીથી શાહઝાદીકી મેરે હાથ શફા લીખીથી મગર હુઝુરે વાલા અપને કઓ-લપર કાએમ રહીએ મએ જો માગું વો મુજહે દીજીએ.

હુમાયુંફર–બેશક કઓલ પુરા કરૂંગા જો કુછ માંગો મએં દુંગા.

ફીરોઝ–લેકીન એક અરઝ હયે કે આપ શાહઝાદીકે સેહહતકા એક જશને આમ કરેં જુમલા સલાતીનકો મદઊ કરેં ઓર શાહે ઇરાનકોભી બુલાએં ઉસવકત સરે દરબાર મએં ઇનઆમ માગુંગા તાકે સબ જાનેં મેરે કમાલકો પહેચાને ઓર હુઝુરકા નામ હોગા ગરીબોંકા કામ હોગા.

હુમાયુંફર–અચ્છા મએં ઇસવકત સામાન કરતાહું ઓર તુમ જીસ જીસકો ચાહો બુલાઓ ફવોરન લીખ ભેજો મએં જશનકા હુકુમ દેતા હું. (દોનો જાતેં હએં)

બાબ તીસરા–પરદા છઠ્ઠા.

(શાહીબાગમેં સામાને જશ્ન મોહઇયા હયે બાદશાહ વજુમલા સલાતીન હાઝીર હયે શાહઝાદી નકાબ ડાલકર આતી હયે)

હુમાયુંફર–અયે શાહાને ઝીવીકાર મેંને આપકો ઇસ વજહસે તક-લીફ દી હયે કે શાહઝાદીને ગુસ્લે સેહહત કીયા ઇસકે સખ્ત મરઝસે આરામ હુવા આપ લોગોંકે સામને મેં ઉસ તબીબે હાઝીકકો સીલાદુંગા જો કુછ માંગેગા કોલકે મોવાફીક દુંગા કોઇ હયે હકીમ સાહેબકો સાથ ઇઝઝતકે લાઓ.(ચોપદાર જાતા હયે હકીમ સાહેબકો લાતા હૈ)

ફરૂખસીયર–હયેં ફીરોઝ તુમ કહાં યહ તે બાબત કયસી.

ફીરોઝ–સબ અરઝ કરતાહું કુલ હાલ બયાન કીએ દેતાહું.

હુમાયુંફર–હાં હાં જલદી બયાન કરો યહ કયા મોઆમીલા હએ.

ફીરોઝ–હુઝુર અઉવલ તો એક હીકાયત બયાન કરતા હું ફીર અપના હાલભી બયાન કરતાહું સુનીએ એક મુલકમેં એક શખસથા ઉસકે દો લડકેથે જીસ વકત વોહ ગુઝર ગયા તો એક ભાઇને કુલ દોવલત દબાલીયા ઓર અઇયા-શીમે ઉડા દીયા દુસરે ભાઇકો ધતા બતાયા વોહ મજબુર

હોકર એક અપને વફાદાર દોસ્તકે પાસ ગયા કુલ અહવાલ બયાન કીયા તો દોસ્તને બહોતતસ્લ્લીદી હીમ્મત બડાઈ ઓર રૂપીયા દીયા તીજારતકે વાસતે રવાના કીયા ઓર ઉસ શખસકી એક દુખતર બુરજે શાહીસે મોહબ્બતથી બાહમ દોનોંકી ઉલફતથી ઉસ ગુલે ખુબીસે વોહ આંખરી મુલાકાતકો ગયા ઓર કુલ હાલ બયાન કીયા વોહભી મઆ અપની સહેલીયોંકે સાથ ચલી કુરકતકી તાબ નલાસકી જહાઝપર ઉસકે હમરાહ સવાર હુઈ ઓર રાસ- તેમેં તુફાનસે જહાઝ ફટા એક દુસરેસે બીછડા ઉસ વકત કીસીકો ઝીન્દગીકી ઉમ્મીદ નથી મોત આખોંકે સામને ફીરતીથી ખુદાકી કુદરતસે સબ બચગએ ઓર ફીર ઇસ તરહ મીલે કે વોહ શાહઝાદી તો બહેતી હુઇ કીનારેપર પહુચી ઓર એક ધોબીને ઉસકો નીકાલા ખુશકોમેં લાયા ફીર અપના ઇશક જતાયા બહોત દીક કીયા ફીર મુસીબત ઝદા શાહઝાદી અપની અસમત બચાકર વહાંસે ભાગી ફીર જંગલમે ડાકુઓંકે કબઝેમેં આગઇ વહાંભી દુખ પાયા એક આફતસે બચી તો દુસરીમેં ફંસ ગઇ અયન ઊસવકત જબકે ડાકુ ઝબર દસતી કબઝ કરના ચાહતાથા એતનેમે એક ગોલી ઉસકે લગી ઓર સીનેકો તોડતી હુઇ પાર નીકલ ગઇ ઉસવકત કોઇ બાદશાહ આ- ગયા ઓર શાહઝાદીકો અપને મહલમે લેગયા.

હુમાયુંફર–હાં ફીર કયા હુવા જલદ બયાન કરો.

ફીરોઝ–ગરઝ વોહ બાદશાહભી ઉસપર આશીક હોગયા શાદી કરને પર મજબુર કરને લગા મગર શાહઝાદી ઇશક કે દામમેં પહેલેસે ગીરફતારથી ઉસકી યહી તકરારથી ગમે કુરકતમે ઘુલતે ઘુલતે બીમાર હોગઈ મુસીબતોંકા શીકાર હોગઈ ઇસીતરહ ઉસકા આશીકે નાકામભી દુખ ઉઠાતા હુવા ચલા જાતાથા કે ઉસકા એક વફાદાર ગુલામ જો દરીયામે ડુબનેસે બચાથા વોહ મીલા ઓર કલ અહવાલ શાહ- ઝાદીકા બયાન કીયા કયું કે વોહ એક ઓર સહેલી જો ડુબનેસે બચીથી પહેલે ઉસ મુલકમેં શાહઝાદીકા પતા લગાએથી ગરઝ હઝારોં મુસીબતેં ઝેલકર વોહ વહાં પહોંચા ઓર હકીમ બનકર બાદશાહસે કોવલ લીયા ઓર શાહઝાદીકો અચ્છા કીયા ઓર બાદશાહને ઇનઆમ દેનેકે લીએ જશને આમ મુકરરર કીયા અબ બતલાઇએ કે ઉસ હકીમકો કયા ઇનઆમ મીલના ચાહીએ.

હુમાયુંફર–(ખબરાકર) બેશક ઉસકો ઇનઆમમે વોહ મહજબીન મીલના ચાહીએ.

ફીરોઝ–(ફરરૂખસીયરસે) ઓર હુઝુર ઉસ શાહઝાદીકે વાલીદકો રહેમ કરના ચાહીએ યા સઝા દેના ચાહીએ.

ફરરૂખસીયર–બેશક રહમ કરના ચાહીએ ઓર મોઆફી દેના ચાહીએ.

ફીરોઝ–અચ્છા તો મુલાહીઝા ફરમાઇએ વોહ ખાકસાર હુઝુરકે પેશે નઝર હુએ ઓર વોહ શાહઝાદી બહલે શાહીમે હયે અબ હમ દોનોંકી ઝીંન્દગી હુઝુરકે રહમપર મઓકુફ હયે ચાહે મોઆફ કીજીએ યા ઉસકે બેલાફ કીજીએ.

(તસનીમ ઝાહીર હોકર બાપસે મીલતી હયે.)

તસનીમ–અબ્બાજાન મએને આપકો બહોત સદમાં પહોંચાયા મેરા કુસુર મોઆફ કીજીએ.

ફરરૂખ–ખએર બેટી મએને કુસુર મોઆફ કીયા તુમ દોનોંને બહોત મુસીબતેં ઉઠાઇ હયેં.

ફીરોઝ–(હુમાયુંફરસે) ઓર હુઝુરેવાલા હમારા ઇનઆમ હમે દીજીયે.

હુમાયું–બેશક તુમને બહોત મુસીબત ઉઠાઈ અબતક મએ શાહઝાદીકા અશીકથા અબ ઉસકા ભાઇહું નીહાયત ખુશીસે મએં તુમકો શાહઝાદી દેતાહું અપના કઓલ પુરા કરતાહું.

ફરરૂખ–મયેનેભી તુમારા કુસુર મોઆફ કીયા ઓર શાહઝાદીકો બખુશી અતા કીયા.

ગાના.

રામીશગર–મગન મગન સભી આજ મનમે;
સકલ ભનત તાન મધુર સુરનમે–મગન.
હયે યહી દુવા અબ સદા અએશો ખુશી ટલે ન કભી–મગન.
બહર તઓર અબ તો દઓર આયા શાદીકા
ખાના આબાદીકા–કએસા નીકા નીકા હયે.
ઝમાના ખુશહાલીકા અયસે જાવેદાની
હોરે શાદમાની દમકામરારહે યઝદાની
શાદકામ શાદકામ દુલાસે દુલહન મીલી–મગન.

ઝબાની.

ચોબદાર–હુઝુરે આલીકા બલનદહો એકબાલ ઝીયાદા હો જાહો જલાલ કોઇ શખસ હાઝીરે દરબાર હોના ચાહતા હુએ.

હુમાયું-બુલાઓ અયેશકા શરીક બનાઓ.

(શમશ આતા હયે ફીરોઝ લીપટકર મીલતા હયે.)

ફીરોઝ-ભાઇ શમસ મએં આપકા દીલો જાનસે મશકુર હું આપને અયસી દોસતી ભાઇ કે કયા કરેગા હકીકી ભાઇ હુઝુર યહી વોહ મેરા દોસ્ત હએ જીસને મુસીબતોમેં સાથ દીયા રંજો અલમસે બચા લીયા ઇસકા મુજહપર બહોત બડા એહસાન હએ ઓર ગુલ અંદામનેભી હકકે વફાદારી અદા કીયા અગર હુઝુર ઇન દોનોંકીભી સાથહી શાદી હોજાએ તો જશનકા દોચન્દ મઝા આએ.

હુમાયું-હમેં મનઝુર હએ તુમારી ખુશી હરતરહ મનઝુર હયે.

કાફુર-(ગુલઅંદામકા હાથ પકડકર) અરે લોગો દોડો મુજસે મેરી માશુકા છીનતે હયે દરબારમેં ઝુલમ કરતે હએ.

ફીરોઝ-પ્યારે કાફુર હર વકતકા મઝાક અચ્છા નહીં હોતા.

કાફુર-અબ દેનેકા વકત આયા તો દીલ લગી હોગઇ વાહ અચ્છી દીલ લગી હુઇ કીસીકો ઘરમેં બુલાકર લુટલો.

હુમાયુંન-અબ જલદી કરની ચાહીએ શાદીકી રસમ અદા હોની ચાહીએ ચોબદાર કાઝી સાહેબકો બુલાઓ.

(કાઝી સાહેબકા આકર ફીરોજ ઓર નશીમનકી શાદી કરના તસનીમક અકદ ફીરોઝ કે સાથ શમસકા ગુલઅંદામ કે સાથ કરના.સબકા ખુશી મનાના.)

કાઝી-અએ ખુદાએ બરતર જબતક ઝમીનો આસમાન કાયમ હયે ઓર જબતક ફલકપર સીતારે ચમકતે હયેં યહ ચારોં અખતરે હુસ્ન કાયમ રહે ઓર તેરે સાયએ આતે ફતમે ફુલેં ફલેં.

સબ-આમીન આમીન આમીન.

કાફુર-હાએ મએ તો આજ યતીમ હોગયા સારી ઉમરકા માલ એક લમહેમેં ગારત હોગયા.

(૧) દરબારી-યહ જશને શાહાના મુબારકહો.

સબ—મુબારકહો.

(૨) દરબારી—અયસે જાવે હાના મુબારકહો.

સબ— મુબારકહો.

(૩) દરબારી—શાદી રચાના મુબારકહો.

સબ-મુબારક હો.

શએર.

(૧) દરબારી-ઝબાને હાલસે ગુલ કહે રહે હયે બાગમેં ખીલકર
ગુલો બુલબુલકા યાપર આજ મીલ જાના મુબારકહો.

સબ-મુબારક હો-મુબારક હો-મુબારક હો.

કાફુર-જરા હમારે આકાએ નામદાર ઓર હમારી શાહજાદીકી શાદીકી મુબારકબાદ ગાઓ ઓર હમારે પઝમુરદા દીલકો તો બહેલાઓ.

ગાના.

રામીશગર-હો મુબારક આજ હમે શાદીયાં
ચમનમેં હુઇ ગુલો બુલબુલકી ખાના આબાદીયાં
કરો ઉમંગ દુલ્હા દુલ્હન સંગ
હોવે દુશમનકી બરબાદીયાં
સખી આયા આજ સોહાગ નએ રંગ રચેજી
આઓ ગાએં ખુશીકા રાગ નએ રંગ રચેજી
પ્યારાભી આલા પ્યારીભી આલા
દોનોંકા જોડા નીરાલા
બને બની હશરતક યું રહે જૈસે ચાંદ ઓર હાલા
હો મુબારક આજ તુમેં શાદીયાં

તમામ શુદ.

નાટકના પુસ્તકો.

ગુલશને બેખાર ઉર્ફે તમાશાએ પુરબહાર (કે) જેની અંદર નાટકના ખેલો તથા પ્રખ્યાત ગજલોનો સંગ્રહ કીધો છે	૧	૦	૦
અન્જામે સખાવત ઉર્ફે બાદશાહે ખોદાદોસ્ત ...	૦	૫	૦
મકરેઝના ઉર્ફે અપસરે ચરતર	૦	૪	૦
તોહફએ દીલકોશા ઉર્ફે નઈ ઇન્દરસભા ...	૦	૨	૦
સોબતે અસર અથવા મોહન દુઃખદર્શક ...	૦	૩	૦
નકશે સુલેમાનીનો ઉરદુ ખેલ	૦	૩	૦
ગુલશને બહાર અફઝા નઈ દરીઆઈ ઇન્દર સભા ...	૦	૨	૦
અન્જામે સુખન ઉર્ફે તીરીયા ચરતર ...	૦	૩	૦
ગુલશને બેખાર ઉર્ફે બુલબુલે બીમાર ...	૦	૩	૦
દાદે દરિયા ઉર્ફે બાદશાહે ખુદાદાદ	૦	૪	૦
શરાફ બદમાશ નાટક.	૦	૮	૦
ધ્રુવ આખ્યાનના ખેલમાં ગવાતાં ગાયનો ...	૦	૨	૦
ચંદન મલ્યાગરી નાટક (આઠમી આવૃત્તિ) ...	૦	૪	૦
તમાશાએ નતિજએ અસ્મત	૦	૪	૦
તમાશાએ ચાંદબી	૦	૩	૦
ચાંપરાજ હાંડાના ગાયનો	૦	૧	૦
હામાનના ખેલના ગાયનો	૦	૧	૬
ઇન્દરસભા ચીત્ર સુધાં	૦	૨	૦
ખ્વાબે હસ્તી.	૦	૬	૦
ખુબસુરત બલા.	૦	૬	૦
ગુલબકાવલી નવી	૦	૪	૦
ચતરાબકાવલી ગાયન	૦	૧	૬
ફસાનએ અજાયબ...	૦	૪	૦
બકાવલીના ગાયનો...	૦	૧	૬
લયેલી મજનુ	૦	૨	૦
તોહફએ દીલપઝીર યાને બન્જારા નાટક... ...	૦	૦	૯
અલીબાબા ચાલીસ ચોર	૦	૩	૦
ચંદ્રબદન મોહી યાર	૦	૨	૦
શરાબ તારૂ ખાનુ ખરાબ	૦	૨	૦
હરીસચંદરના ખેલના ગાયનો...	૦	૨	૦
જોહરા ખુરશીદના ખેલના ગાયનો	૦	૨	૦
કત્લે હકીકતરાયના ખેલના ગાયનો	૦	૨	૦
ગોપીચંદના ખેલના ગાયનો	૦	૨	૦
છેલબટાઉ મોહેના રાણી	૦	૨	૦
ખુને જીગર	૦	૬	૦

મળવાનું ઠેકાણું—જમનાદાસ ભગવાનદાસ. બુકસેલર
બીંડીબજાર દુકાન નંબર ૧૦૯—મુંબઇ.

હીમાયતે ઇસ્લામની કીતાબો.

૦)॥। ઉરદુ કાયદો.	૦)–॥ દીનીયાતનો ૧ લોરી
૦)–॥। ઉરદુ ૧ લી.	૦)= " " ૨ જો રીર
૦)=॥। ઉરદુ ૨ જી.	૦)=॥ " " ૩ જો રીર
૦।–॥ ઉરદુ ૩ જી.	૦। જીઓગ્રાફીએ હીન્દ.
૦॥– ઉરદુ ૪ થી.	૦)≡ સરફ્નહો ઉરદુ.

હીમાયતે ઇસલામકી કીતાબકી મીનીંગ ઉરદુ.

૦॥। ઉરદુ ૧ લીના મીનીંગ.	૦)=॥ ઉરદુ–૩ ના મીનીંગ.
૦।–॥ ઉરદુ–૨ના મીનીંગ.	૦।– ઉરદુ–૪ ના મીનીંગ.

बालबोध हरफ उरदु ज़बान.

	रु. आ. पै.		रु. आ. पै.
वफातनामा बीबीफातमा	०–१–०	शहादतनामा	०-१–६
नवबहारे गुलशन	०–१–६	हातमताई	१ ० ०
खोदादोस्त नाटक	०–५–०	सिंव्हासनबत्तीसी	० ८ ०
दरीआई ईंदर सभा	०–२–०	नुरनामा	० २ ०
गुलशने कव्वाली	०–२–०	फेसाना आजायब	० ८ ०
नजमुजेया	० ४ ०	नाझनी पठाण	०–१–६
सीपाराअमयतसाअलुन	० २ ०	दुवा गंजुल अर्श मये दरुदे अकबर	०–२–०
तरतीबुस्सलात	० ४ ०	शेरे मातम	०–४–०
सखावतनामाहझरतअली	०-१–६	यासीन पनसुरा वगेरा	० ३ ०
फीकाखुलासा	०–२–०	चहार दुरवेश	० १२ ०
कालीगोरीका झगडा	०–०–६	गुलबकावली.	० ८ ०
हुज्जतुल इस्लाम	०–१–६	शादीनामा.	०–१–६
सवाल इमाम हुसेननी	०–०–६	सुव्होंका सीतारा	०–४–०

ट जमनादास भगवानदास
बुकसेलर भीडीबजार दुकान नंबर १०९ मुंबई.
पोष्ट नंबर ९.